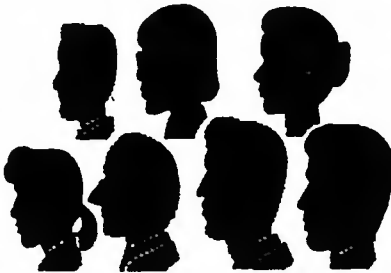

ARNHEMSE SCHOLIEREN EN CULTUUR

DANS

MUZIEK

MUZIEKTHEATER

BEELDENDE KUNST

THEATER

Bestuursdienst

Nota nr. CS5217

ARNHEMSE SCHOLIEREN EN CULTUUR
Verslag van een onderzoek naar
de cultuurparticipatie van
Arnhemse scholieren

Juni 1993

Bestuursdienst Gemeente Arnhem
Hoofafdeling Beleid en Onderzoek
Bureau Onderzoek en Statistiek
085-774775

INHOUDSOPGAVE

blz.

Boekmanstichting - Bibliotheek
 Herengracht 415
 1017 BP Amsterdam
 Tel. 6243739

I.	Inleiding	
1.	Cultuurbeleid	3
2.	Instrumenten voor de bevordering van cultuurparticipatie	3
3.	De cultuurparticipatie van Arnhemse jongeren	4
4.	Literatuuronderzoek	4
5.	Inventarisatie educatieve activiteiten voor jongeren bij culturele instellingen	5
II.	Een onderzoek onder leerlingen	
1.	Gebruikte begrippen	7
2.	Probleemstellingen	8
III.	Uitvoering/verantwoording:	
1.	Onderzoeksgroep en steekproef	9
2.	Het uitzetten van de enquête/de respons	9
3.	Representativiteit van de respons	9
4.	Inhoud van de rest van het rapport	10
IV.	De culturele participatie van Arnhemse scholieren	
1.	De mate van culturele participatie in het algemeen	11
2.	Waar men heen gaat	11
3.	De wijze van participatie	17
4.	De invloed van enkele achtergrondkenmerken	21
V.	Interesses en meningen over cultuur in Arnhem	
1.	Interesses en meningen t.a.v. de verschillende cultuurdisciplines	27
2.	Bekendheid op de verschillende cultuurterreinen	29
3.	De beoordeling van het Arnhemse aanbod	31
4.	Meningen over Arnhemse instellingen	32
VI.	Samenvatting	
1.	Onderzoekskader en wijze van uitvoering	35
2.	De culturele participatie van Arnhemse scholieren	36
3.	Interesses en meningen over cultuur in Arnhem	38
4.	Hoe nu verder?	40
VII.	Bijlagen:	
	Bijlage 1: tabellen	43
	Bijlage 2a: de ingevulde vragenlijst	67
	Bijlage 2b: tabellen behorend bij ingevulde vragenlijst	84
	Bijlage 3: deelnemers naar school, leerjaar en type onderwijs	93
	Bijlage 4: gebruik van culturele voorzieningen per	94

	voorziening naar leeftijd - Arnhem in vergelijking met landelijke cijfers	
Bijlage 5:	lijst van geraadpleegde literatuur	95
Figuren:		
1.	Passief bezoek per culturele discipline in %	12
2.	Passief bezoek per cultuurdiscipline in één jaar in %	12
3.	Passief bezoek in schoolverband	18
4.	Passief bezoek aan cultuur in één jaar naar schoolopleiding in %	25
5.	"Dat interesseert mij heel weinig"	26
6.	"Ik weet niks af van"	28

I. INLEIDING**1. Cultuurbeleid**

Eén van de doelstellingen van de sector Cultuur is "het scheppen van voorwaarden voor een brede deelname aan cultuur, zowel in actieve als in passieve zin door het aanreiken van diverse vormen van cultuuroverdracht voor uiteenlopende groepen van de samenleving" (1). Het verhogen van de participatie van meerdere publieksgroepen is één van de speerpunten van het beleid. In dit kader wordt ook aan het vergroten van de cultuurparticipatie van jongeren aparte aandacht besteed. Hierbij speelt de gedachte een rol, dat men met het streven naar het vergroten van de cultuurparticipatie in het algemeen het beste kan beginnen met de jongere leeftijdsgroepen, met name om te bereiken dat niet alleen hoger opgeleiden profiteren van kunst en cultuur. In dit verband wordt culturele educatie, zowel uitgaande van de instellingen op het terrein van de cultuur zelf als uitgaande van het onderwijsveld essentieel geacht om "jonge mensen liefde, kennis en begrip bij te brengen van ons cultureel erfgoed" (1).

2. Instrumenten voor de bevordering van cultuurparticipatie

In opdracht van de Provincie is in 1991 een onderzoek gehouden naar de kwaliteit van het aanbod aan activiteiten van de verschillende regionale steunpunten kunstzinnige vorming (2). Het onderzoek heeft zich gericht op het door de steunpunten bereiken van scholen voor basisonderwijs en de waardering van die scholen van het werk van de steunpunten. Het bleek dat veel scholen kunstzinnige vorming nog vooral zien als middel tot creativiteitsontwikkeling, het bevorderen van zintuiglijke waarneming en sociale en motorische vaardigheden.

Kunstzinnige vorming wordt echter door de Sector Cultuur ook beschouwd als een belangrijk instrument ter bevordering van cultuurparticipatie.

Ook in de wereld van de instellingen voor kunstzinnige vorming zelf, wordt de bevordering van cultuurdeelname steeds meer als belangrijkste doelstelling gezien. Het beleid is zich daarbij steeds meer gaan richten op de receptieve kunstzinnige vorming, dat wil zeggen op de bemiddeling van professionele kunsten en op de amateuristische kunstbeoefening.

Het beleid op het terrein van de kunstzinnige vorming valt voor een belangrijk deel onder de verantwoordelijkheid van de Provincie; de Provincie heeft de verantwoordelijkheid voor de zogenaamde steunfunctie (ondersteuning van het reguliere onderwijs). De Gemeente Arnhem heeft echter ook een taak op het terrein van de kunstzinnige vorming; de Gemeente subsidieert het buitenschools cursorisch werk en de impressariaatsfunctie.

1) uit : "Meanders, meer cultuur en anders", Beleidsnota Cultuur Gemeente Arnhem, Dienst Cultuur, Educatie en Sport, aug. 1991.

2) zie "De Steunfunctie Kunstzinnige Vorming in Gelderland", St. Centrum v. Onderwijsonderzoek v.d. Univ. van Amsterdam, feb.1992.

Daarnaast wil men een stimulerende en voorwaardenscheppende rol vervullen ten aanzien van educatieve activiteiten uitgaande van de instellingen op het terrein van de cultuur zelf. Het beleid is er opgericht om zoveel mogelijk leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs kennis te laten maken met kunst en cultuur. Waar de Provincie zich tot op heden vooral gericht heeft op het basisonderwijs, wil de Gemeente zich ook richten op de bevordering van de cultuurparticipatie van de wat oudere jeugd. Overigens wordt door de rapporteurs van het eerder genoemde, in opdracht van de Provincie, uitgevoerde onderzoek, ook aanbevolen het (provinciale) beleid meer te gaan richten op het voortgezet onderwijs.

3. De cultuurparticipatie van Arnhemse jongeren

Er bestonden al enige tijd aanwijzingen dat Arnhemse jongeren weinig gebruik maken van culturele voorzieningen. Zo bestond er bijvoorbeeld de indruk dat er in vergelijking met andere steden weinig jongeren lid zijn van het Cultureel Jongeren Paspoort (C.J.P.). Een analyse van de bij het bureau Onderzoek en Statistiek (O. & S.) van de Hoofdafdeling Beleid & Onderzoek beschikbare cijfers uit het zogenaamde Algemene Voorzieningen Onderzoek (A.V.O.) over het gebruik van culturele voorzieningen door de groep 6-25 jarigen bevestigde het beeld: de Arnhemse jeugd in deze leeftijdsgroep maakt minder gebruik van culturele voorzieningen dan bijvoorbeeld jongeren uit andere 100.000+-gemeenten en uit de vier grote steden (zie bijlage 4). Voor de overige leeftijdsgroepen geldt dit overigens in het algemeen niet.

Bij de Sector Cultuur leefde de veronderstelling dat onbekendheid met het aanbod een belangrijke verklaring vormt voor de mindere cultuurparticipatie van Arnhemse jongeren. Men had echter behoefte aan meer inzicht in de factoren die bepalen waarom jongeren al dan niet (weinig of veel) gebruik maken van culturele voorzieningen.

4. Literatuuronderzoek

In eerste instantie is nagegaan wat reeds bekend is uit onderzoek over cultuurparticipatie.

Samenvattend komen de volgende factoren naar voren:

Voor cultuurdeelname in het algemeen :

- cultuurdeelname vergt een behoorlijke vaardigheid in het verwerken van (complexe) culturele informatie. Culturele kennis en vaardigheid lijken vrijwel uitsluitend op de opleiding terug te voeren.

Wat betreft cultuurdeelname van jongeren:

- De gemotiveerdheid ten aanzien van cultuur is sterker onder ouderen dan onder jongeren. Veel jongeren voelen zich niet aangetrokken tot kunst: men kan zich niet identificeren met het kunstpubliek; kunst wordt gezien als iets dat meer geschikt is voor volwassenen met een bepaalde levensstijl. Dit laatste geldt met name voor de groep van ± 15 tot 18 jaar.
- Gemotiveerdheid ten aanzien van cultuur wordt met name aangetroffen onder hen die met cultuur in hun jeugd zijn groot gebracht.
- De bekendheid met het aanbod is te gering.

- Uit sommige onderzoeken blijkt dat men de voorzieningen te duur vindt; hoe jonger de leeftijdsgroep hoe meer dit opgaat. Verondersteld werd dat de hierboven genoemde factoren ook spelen in de Arnhemse situatie. Om een preciezer beeld te krijgen van de specifiek Arnhemse situatie wat betreft culturele participatie van jongeren en de factoren die plaatselijk van invloed zijn, werden nadere gegevens noodzakelijk geacht. Voor een overzicht van geraadpleegde literatuur wordt verwezen naar bijlage 5.

5. Inventarisatie educatieve activiteiten voor jongeren bij culturele instellingen

Het Bureau Onderzoek en Statistiek (Hoofdafdeling Beleid en Onderzoek, Bestuursdienst) van de Gemeente Arnhem werd verzocht om:

1. Door middel van jaarlijkse inventarisatie een beeld te schetsen van de ontwikkelingen wat betreft het bereik van educatieve activiteiten van Arnhemse culturele instellingen en van activiteiten/projecten op het terrein van de kunstzinnige vorming.
2. Door middel van onderzoek informatie te leveren over de huidige stand van zaken betreffende de culturele participatie van jongeren die Arnhems voorgezet onderwijs volgen.

ad 1. In november 1990 is door het bureau Onderzoek en Statistiek een eerste globale inventarisatie gemaakt van deze activiteiten en van het bereik daarvan in de periode 1988-1989. Deze inventarisatie heeft zich beperkt tot de wat grotere en/of door de Gemeente gesubsidieerde, instellingen. Met name is aandacht besteed aan het bereik van scholen voor voortgezet onderwijs.

Uit deze inventarisatie is gebleken, dat het aanbod de afgelopen jaren beperkt is geweest. Bovendien bleek dat ook het bereik van scholen voor voortgezet onderwijs klein is en dat het voor een groot deel telkens dezelfde scholen zijn, die van het bestaande aanbod gebruik maken.

In 1992 is een nieuw overzicht gemaakt van het bereik van scholen voor voortgezet onderwijs door instellingen op het terrein van cultuur en kunstzinnige vorming in 1991. Vergeleken met de voorgaande jaren, lijkt de situatie wat verbeterd te zijn.

De, zoals gezegd, voortaan jaarlijks te herhalen inventarisatie geeft een globaal beeld van het bereik van culturele voorzieningen binnen schoolverband en maakt het hierdoor mogelijk ontwikkelingen in het bereik van activiteiten, als gevolg van nieuw beleid van de bedoelde instellingen, te volgen.

ad 2. De Sector Cultuur had en heeft behoefte aan verdere gegevens over de cultuurparticipatie van jongeren, bijv. gegevens over de mate van bezoek van Arnhemse voorzieningen binnen en buiten schoolverband en gegevens die een verklaring kunnen geven voor het niet of weinig deelnemen aan cultuur, met name informatie over de waardering van het (Arnhems) aanbod. Het bureau O&S werd verzocht een eerste onderzoek uit te voeren met als doel inzicht te verkrijgen in de huidige stand van zaken betreffende de culturele participatie van jongeren die Arnhems

voortgezet onderwijs volgen. Bovendien is het de bedoeling dit onderzoek periodiek doen herhalen, zodat effecten van nieuw beleid van zowel Gemeente als instellingen op het terrein van de cultuur en kunstzinnige vorming, gevolgd kunnen worden.

II. EEN ONDERZOEK ONDER LEERLINGEN

1. Gebruikte begrippen

Doel van het onderzoek was inzicht te verkrijgen in de culturele participatie van jongeren die Arnhems voortgezet onderwijs volgen. Om dit eerste onderzoek niet te groot van omvang te doen zijn is gekozen voor de hieronder beschreven begrenzings van het onderzoeksterrein.

Onder culturele participatie wordt hier verstaan: het op passieve wijze bezoeken van een culturele uiting (voorstelling, tentoonstelling, rondleiding, etc.) van een instelling op het terrein van de cultuur, dus om het beschouwen van culturele uitingen van anderen (1). Het gaat daarbij zowel om het Arnhemse als het niet-Arnhemse aanbod van kunsten, zich manifesterend in met name de podiumkunsten en de beeldende kunst inclusief ondersteunende faciliteiten. De actieve cultuurparticipatie in de zin van het zelf (leren) hanteren van kunstzinnige middelen en vormgeven, is in dit onderzoek vrijwel niet aan de orde gekomen. Het onderzoek heeft zich voornamelijk gericht op de volgende vijf cultuurdisciplines:

- * theater: toneel, cabaret, mime, poppen theater en kinder-of jeugdtheater
- * muziek: allerlei soorten muziek, zoals klassieke muziek, pop-muziek, jazz
- * muziektheater: opera, operette, musical, show of revue
- * ballet en dans
- * beeldende kunst

Deze indeling is wat betreft de podiumkunsten overeenkomstig de indeling die gehanteerd is in het grote landelijke onderzoek op het gebied van de podiumkunsten: "Podiumkunsten en Publiek" (2). Aan de vier disciplines, die in dat onderzoek aan de orde geweest zijn, werd de discipline beeldende kunst toegevoegd. In een volgend onderzoek zal, waarschijnlijk, ook de audio-visuele kunst aan de orde komen.

Met jongeren worden jongeren bedoeld, die een Arnhemse school voor voortgezet onderwijs bezoeken. Dit kunnen dus zowel in Arnhem wonende als buiten Arnhem wonende jongeren zijn.

Onder Arnhems voortgezet onderwijs wordt hier verstaan het algemeen voortgezet/ voorbereidend wetenschappelijk onderwijs en het lager - en middelbaar beroepsonderwijs in Arnhem.

(1) Zie voor omschrijving ook "Het C.J.P. tussen jeugd-cultuur en kunst", Ondersteuningsinstituut Noord Holland, Haarlem, 1983, blz. 6.

(2) Min. van W.V.C., 1990.

2. Probleemstellingen

Het onderzoek heeft zich gericht op twee probleemstellingen:

- a. Hoe staat het met de culturele participatie van jongeren die (Arnhems) voortgezet onderwijs volgen?
- b. Hoe beoordelen deze jongeren de Arnhemse culturele activiteiten?

ad a. Met deze probleemstelling werd een beschrijving bedoeld van de culturele participatie van Arnhemse scholieren; duidelijk moest worden in hoeverre en hoe jongeren gedurende hun voortgezet onderwijs periode kennis maken met welke onderdelen van cultuur. In concreto werden de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Hoe groot is de culturele participatie (hoeveel jongeren, hoe frequent, etc.)
2. Waar heeft die culturele participatie betrekking op, dat wil zeggen waar gaat men heen (welke cultuurvormen, steden/dorpen, instellingen, accommodaties, etc.)
3. Op welke wijze vindt participatie plaats, dat wil zeggen hoe gaat men naar cultuur (met ouders, met school, op eigen initiatief).
4. Welke achtergrondkenmerken spelen onder andere een rol bij de mate van participatie (leeftijd, opleiding, school, etnische herkomst, etc.)

ad b. Met deze probleemstelling werd een beschrijving bedoeld van de meningen over het Arnhemse culturele aanbod. Om de waardering van het arnhemse aanbod beter te kunnen plaatsen, is ook gevraagd naar interesses en meningen in, cq. over, de verschillende gebieden van cultuur in het algemeen en naar de bekendheid daarmee.

Deze probleemstelling werd uitgewerkt in de volgende deelvragen:

1. Is men geïnteresseerd in de verschillende disciplines en hoe denkt men verder over participatie op die terreinen in het algemeen?
 2. In hoeverre is men bekend met de verschillende disciplines?
 3. Hoe beoordeelt men het Arnhemse aanbod op deze terreinen in het algemeen?
 4. Hoe beoordeelt men de Arnhemse instellingen op deze terreinen?
- De bovengenoemde deelvragen hebben bij het onderzoek als hoofdkader gediend.

III. UITVOERING/VERANTWOORDING

1. Onderzoeksgroep en steekproef

Het onderzoek heeft zich, zoals gezegd, gericht op jongeren, die onderwijs aan een Arnhemse school voor voortgezet onderwijs volgen. Besloten werd het onderzoek te richten op leerlingen uit alle verschillende leerjaren.

Na afweging van de verschillende mogelijkheden en onmogelijkheden werd besloten om een selectie van klassen van verschillende scholen, richtingen, opleidingen en leerjaren te maken, waarbij er naar gestreefd werd de verschillende leerjaren zo veel mogelijk evenredig vertegenwoordigd te doen zijn en waarbij zowel op cultureel gebied actieve, als minder actieve, scholen betrokken zouden worden. Ook uit praktisch oogpunt leek het het beste om leerlingen in klasse-verband de vragenlijst in te laten vullen. Dit is een goede garantie voor een voldoende mate van respons en tevens kan er hierdoor gezorgd worden voor begeleiding bij het invullen.

De bovenstaande wijze van werken, gaf, ons inziens, in de gegeven omstandigheden de beste garanties voor een voldoende mate van representativiteit.

Op basis van deze uitgangspunten is allereerst een keuze gemaakt van scholen en leerjaren (zie verder paragraaf 3). In overleg met de scholen werd vervolgens uit de vastgestelde leerjaren en opleidingen, het benodigde aantal klassen geselecteerd.

2. Het uitzetten van de enquête/de respons

Eind november werd er een proef-enquête uitgevoerd onder leerlingen van drie klassen van verschillende scholen, opleidingen en leerjaren.

De uiteindelijke enquête werd gehouden in de tweede helft van januari 1992. Het invullen gebeurde in klasse-verband onder begeleiding van een aantal onderzoekers van het bureau O&S en, meestal, in aanwezigheid van een docent.

In totaal werden uiteindelijk 8 Arnhemse scholengemeenschappen voor A.V.O./V.W.O, L.B.O en M.B.O en in totaal 647 leerlingen, uit verschillende leerjaren en opleidingen, bij de (definitieve) enquête betrokken (zie bijlage 3).

3. Representativiteit van de respons

Zoals in paragraaf 1 reeds werd beschreven, is getracht om een zo representatief mogelijke steekproef uit de genoemde schoolbevolking te trekken.

Na binnenkomst van alle vragenlijsten werd bezien in hoeverre de respons inderdaad als representatief beschouwd kon worden. Ter vergelijking werd gebruik gemaakt van gegevens uit het Statistisch Jaarboek 1990/1991.

Het aandeel M.B.O.-leerlingen in de totale steekproef bleek te laag te zijn. De overige opleidingen bleken in grote lijnen juist vertegenwoordigd te zijn. Eén en ander was aanleiding om te bezien

of het zinvol was om een weging toe te passen, waarbij het aandeel M.B.O.-leerlingen in de respons werd opgehoogd. Uit een aantal experimenten bleek, dat het aanbrenge van een dergelijke weging geen duidelijke verschillen te zien gaf in de resultaten. Eén en ander is te verklaren doordat M.B.O.-leerlingen wat betreft participatie een gemiddelde groep bleek te zijn . Op basis van genoemde experimenten, werd geconcludeerd dat het verder toepassen van weging onnodig en weinig zinvol zou zijn en werd bij de eigenlijke analyse hiervan afgezien.

4. Inhoud van de rest van het rapport

In de volgende twee hoofdstukken (IV en V) wordt verslag gedaan van de resultaten van het onderzoek. Hoofdstuk IV is gericht op beantwoording van probleemstelling a (beschrijving van de culturele participatie van Arnhemse scholieren) terwijl hoofdstuk V gericht is op probleemstelling b (interesses en meningen over en bekendheid met het Arnhemse aanbod). In hoofdstuk VI worden de resultaten samengevat.

Hoewel er in hoofdstuk IV en V ook enige kleinere tabellen zijn opgenomen, zijn de meeste cijfers verwerkt in de bijlagen 1 en 2. In bijlage 1 zijn een groot aantal losse tabellen verwerkt. In bijlage 2a is gekozen voor een rechtstreekse weergave van de antwoorden van de respondenten in de vorm van de gebruikte vragenlijst. In enkele gevallen bood de vragenlijst onvoldoende ruimte en werd uitgeweken naar de bijlage 2b. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de bij het onderzoek betrokken scholen, opleidingen, etc.. In bijlage 4 is een tabel opgenomen, die is samengesteld op basis van gegevens uit het eerder genoemde Aanvullend voorzieningen onderzoek. Bijlage 5, tenslotte, bevat een opgave van de, met name bij het literatuur-onderzoek geraadpleegde, literatuur.

IV. DE CULTURELE PARTICIPATIE VAN ARNHEMSE V.O.-SCHOLIEREN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten opgenomen die betrekking hebben op de beantwoording van de eerste probleemstelling: de beschrijving van de culturele participatie van Arnhemse scholieren. De resultaten zijn gegroepeerd aan de hand van de in hoofdstuk II, paragraaf 2 genoemde deelvragen en zijn voor een belangrijk deel per discipline geanalyseerd. Voor bij de analyse gebruikte tabellen wordt verwezen naar de bijlagen 1 en 2.

1. De mate van culturele participatie in het algemeen

Wat betreft de beoordeling van de mate van participatie is gekeken naar zowel het aantal jongeren, dat (ooit) wel eens ergens heen geweest is, als naar de mate waarin bezoeken aan cultuur plaats vinden (de frequentie).

** Hoe groot is het aantal jongeren dat wel eens een bezoek heeft gebracht aan een culturele instelling op één van de genoemde terreinen?*

Bezoek aan cultuur

95% van de geënquêteerde scholieren heeft wel eens een bezoek gebracht aan een voorstelling of ander cultureel aanbod op één van de terreinen theater, muziek, muziektheater, dans of beeldende kunst. 5% was dus nog nooit ergens geweest.

** Hoe vaak brengt men wel eens een bezoek aan een culturele instelling?*

Wat betreft de frequentie van bezoek is vooral gekeken naar het aantal bezoeken in het afgelopen jaar (1991).

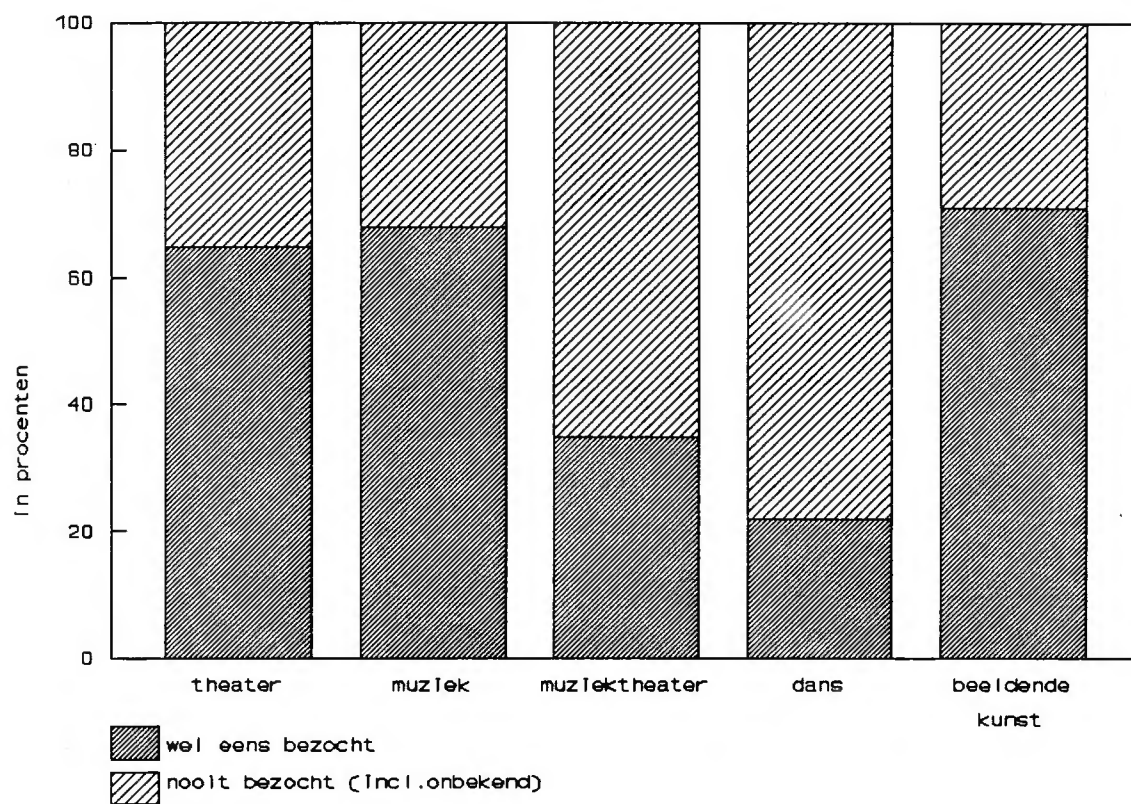
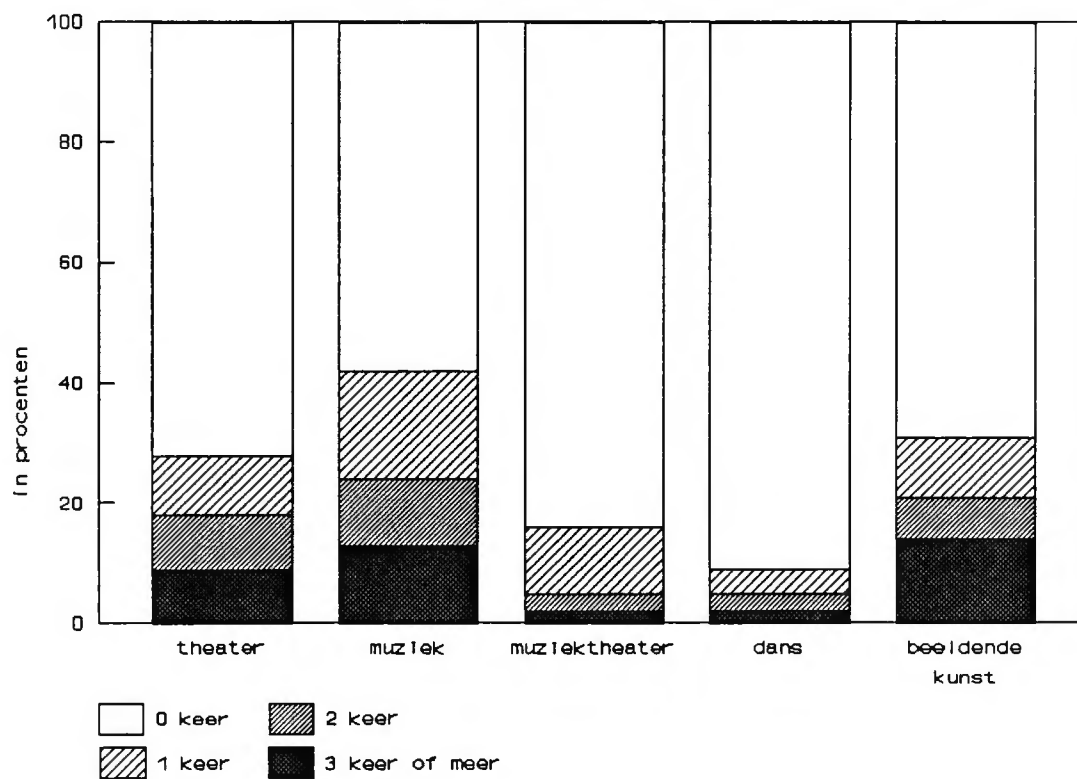
Mate van bezoek

67% van de respondenten is in 1991 wel eens geweest naar een voorstelling of activiteit op het terrein van cultuur: 45 % is 1 tot 5 keer geweest, 12 % is 6 tot 10 keer ergens heen geweest.

2. Waar men heen gaat

Om een meer gespecificeerd beeld te krijgen van waar men heen gaat, is gekeken naar het bezoek per discipline, de (woon)plaatsen waar men naar toe gaat, het genre van voorstellingen, en dergelijke, de specifiek bezochte, met name Arnhemse, instellingen en tenslotte de kortingsregelingen waar men gebruik van maakt.

Fig. 1. Passief bezoek per culturele discipline in %

Fig. 2. Passief bezoek per cultuurdiscipline
In een jaar (1991) in %

* Hoe groot is, per discipline, het aantal jongeren dat wel eens een bezoek heeft gebracht aan een culturele instelling?

Bezoek per cultuurdiscipline	discipline	wel bezoek	geen bezoek/onbekend
	theater	65%	35%
	muziek	68%	32%
	muziektheater	35%	66%
	dans	22%	78%
	beeld. kunst	71%	29%

De populariteit van de in de vragenlijst onderscheidde cultuur-disciplines is erg verschillend. Voor muzekoptredens/concerten, theatervoorstellingen en tentoonstellingen op het terrein van de beeldende kunst geldt, dat het merendeel der respondenten er wel eens heen is geweest. Het bezoeken van **ballet en dans gebeurt echter door weinigen**. Ook **muziektheater** (zowel opera en operette als musical) wordt maar door een **beperkt aantal jongeren bezocht**.

* Hoe vaak brengt men wel eens een bezoek aan een culturele instelling op elk der genoemde terreinen?

Ter beantwoording van deze vraag is zowel gekeken naar de cijfers over bezoek aan instellingen in het **afgelopen jaar** (1991) als naar de periode, die verstreken is sinds het **laatste bezoek**.

Mate van bezoek per discipline	discipline	bezoek in 1991
	theater	29%
	muziek	43%
	muziektheater	17%
	dans	8%
	beeldende kunst	31%

Muziek wordt duidelijk het meest bezocht: 43% van de respondenten is het afgelopen jaar één of meerdere keren naar een concert of optreden van een orkest of groep geweest. Uit andere antwoorden, blijkt het hierbij vooral om populaire muziek (pop-muziek) te gaan. Ook uit bovenstaande gegevens over frequentie van bezoek blijkt de geringe aantrekkingskracht van **dans en muziektheater**

Verstreken tijd
sinds laatste
bezoek

De gegevens over de door de respondenten opgegeven tijd die verstreken is sinds het laatste bezoek aan de instellingen op de verschillende terreinen, bevestigen bovenstaand beeld. Zo heeft bijvoorbeeld 28% van de respondenten uiterlijk een half jaar geleden nog een bezoek gebracht aan een muziek-optreden, terwijl dit op het gebied van dans slechts bij 4% het geval is.

** In welke steden en dorpen bezoekt men cultuur?*

Steden en dorpen
waar men deelneemt
aan cultuur

Voor het bezoeken van voorstellingen, optredens en tentoonstellingen gaan Arnhemse scholieren **voornamelijk naar Arnhem zelf**. Behalve in Arnhem gaat men ook veelal in andere plaatsen in de regio (niet-Arnhemmers in de eigen woonplaats) naar cultuur, maar het aantal bezoeken per plaats is slechts gering.

Naast de eigen woonplaats betreft het bezoek aan cultuur voornamelijk de grote steden. Wat **theater, muziektheater en beeldende kunst** betreft, komt **Amsterdam** op de tweede plaats. Wat **muziek** betreft, werd vooral **Rotterdam** genoemd (Wat dans betreft zijn de bezoek-aantallen te gering om een duidelijke uitspraak te doen). **Pas na deze grote steden** in het westen, werd **Nijmegen** genoemd als plaats waar men een cultureel bezoek brengt.

Om te weten te komen wat voor Arnhems aanbod men bezoekt en hoe men dat aanbod waardeert, is de respondenten gevraagd om bij elke discipline een aantal **bezochte Arnhemse voorstellingen** en dergelijke te noemen en een cijfer te geven. De waardering van dit aanbod komt aan de orde in hoofdstuk V.

** Welk genre voorstellingen, concerten e.d. bezoekt men (in Arnhem)?*

Het door de respondenten bezochte Arnhemse aanbod op de verschillende terreinen werd (achteraf) ingedeeld in een aantal genres.

Bezoek per genre
voorstelling

Wat **theatervoorstellingen** betreft werden de gewone **repertoire-toneelvoorstellingen** en de **kinder/jeugd theatervoorstellingen** het meest genoemd. In de derde plaats werden cabaretvoorstellingen vermeld. De overige genres die werden onderscheiden waren: activiteit/project al dan niet in combinatie met voorstelling, experimenteel toneel/vrij toneel en diversen.

Bij **muziek** worden de **pop-concerten**, e.d

(pop, reggae, rock, etc) kennelijk verreweg het meest bezocht. Concerten op het gebied van klassieke muziek werden zeer weinig genoemd. Andere genres die werden onderscheiden waren:

harmonie/fanfare/accordeon-orkest/
slagwerk-ensemble, populaire- en
amusementsmuziek/zang/chanson en diverse
muziekvormen.

Muziektheatervoorstellingen werden zeer weinig genoteerd. De weinige voorstellingen die genoemd werden betreffen voornamelijk **musicals**, e.d (musical, show, revue). De andere, nog minder, genoemde genres waren: opera, muziektheater en operette.

Ook **dansvoorstellingen** werden heel weinig vermeld; de genoemde voorstellingen hadden voor het grootste deel betrekking op voorstellingen op het gebied van **moderne dans** (voorstellingen Introdans). Overige genres waren: activiteit/project, ballet, volksdans en jazz-ballet.

De **beeldende kunstensector** is ingedeeld naar het soort van bezoek. Verreweg het meest genoemd werd het **gewone museum-bezoek** gericht op de vaste collectie. Overigens werd daarbij, hoewel het hier strikt genomen geen Arnhemse instelling betreft, ook het bezoek aan het museum Krölller Müller meegerekend. De andere genres waren: activiteit/project al dan niet in combinatie met bezichtiging en bezoek gericht op een tentoonstelling.

** Welke Arnhemse instellingen bezoekt men?*

De respondenten werden aparte vragen gesteld over een aantal specifieke, bekende arnhemse **instellingen op het terrein van cultuur**. In de eerste plaats werd gevraagd of men er de afgelopen drie jaar wel eens geweest was (naar een voorstelling of tentoonstelling) en in de tweede plaats werd gevraagd naar het oordeel over die instellingen op een aantal punten. Dit laatste komt aan de orde in hoofdstuk V.

Bezoek aan
Arnhemse
instellingen

Percentage bezoekers afgelopen drie jaar:

Schouwburg Arnhem	44%
Theater van het Oosten	6%
Het Gelders Orkest	7%
Introdans	10%
Gemeentemuseum Arnhem	35%

Van de in de vragenlijst opgenomen instellingen op het terrein van cultuur, wordt de **Arnhemse Schouwburg, gevolgd door het Gemeentemuseum**, dus het **best bezocht**.

Zoals in Hoofdstuk II werd aangegeven, heeft het onderzoek zich voornamelijk gericht op de passieve participatie op de vijf terreinen theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst. Deze disciplines werden uitgebreid afzonderlijk bekeken. Ter aanvulling werd een beperkt aantal vragen op andere terreinen in de enquête opgenomen en werd er een aantal vragen geformuleerd die betrekking hebben op verschillende kortingsregelingen, met name op het Cultureel Jongeren Paspoort (C.J.P.).

Deelname/bezoek
aan overige
instellingen

89% van de ondervraagde scholieren is in 1991 wel eens naar een bioscoop geweest
86% is lid van een bibliotheek
14 % is ingeschreven bij een muziekschool/muziek-vereniging en 2 % bij een creativiteitscentrum.

In vergelijking met de eerder genoemde participatiecijfers, zijn de cijfers met betrekking tot bioscoopbezoek en met betrekking tot bibliotheeklidmaatschap hoog te noemen.

C.J.P.-bezit

39 % heeft nog nooit van het Cultureel Jongeren Paspoort (C.J.P.) gehoord.
47% heeft wel eens van het C.J.P. gehoord, maar is niet in bezit van het paspoort. Als belangrijkste redenen hiervoor werden genoemd dat men geen belangstelling had, dat men niet wist wat men ermee kon doen en dat men het niet nodig vond.

8 % van de respondenten heeft een C.J.P.

92% van de C.J.P-bezitters tegenover 65% van de niet-C.J.P-bezitters is in 1991 één of meerdere malen naar een voorstelling, tentoonstelling of andere activiteit op cultureel gebied geweest.

Zoals te verwachten viel is de mate van **cultuurparticipatie bij C.J.P-ers aanzienlijk groter** dan bij niet-C.J.P-ers.

Overige
kortingsregelingen

5% van de respondenten is in het bezit van een museumjaarkaart, 3% had in het seizoen '91/'92 een abonnement of couponboekje voor de Schouwburg en 1% had in dat seizoen een

Jongeren Theater Kaart.

3. De wijze van participatie

Juist bij de jonge leeftijdsgroep waar dit onderzoek zich op gericht heeft, is de vraag op welke wijze aan cultuur wordt deelgenomen van belang. Verwacht kan worden, dat vooral de jongsten meestal niet op eigen initiatief zullen gaan en afhankelijk zijn van initiatieven van ouders of school. Eén en ander was aanleiding om een aantal vragen op dit punt in het onderzoek mee te nemen.

* Gaat men wel eens op eigen initiatief?

62 % van de respondenten is wel eens uit zichzelf naar een culturele activiteit geweest

Bezoek op eigen
initiatief

bezoek op eigen initiatief aan:

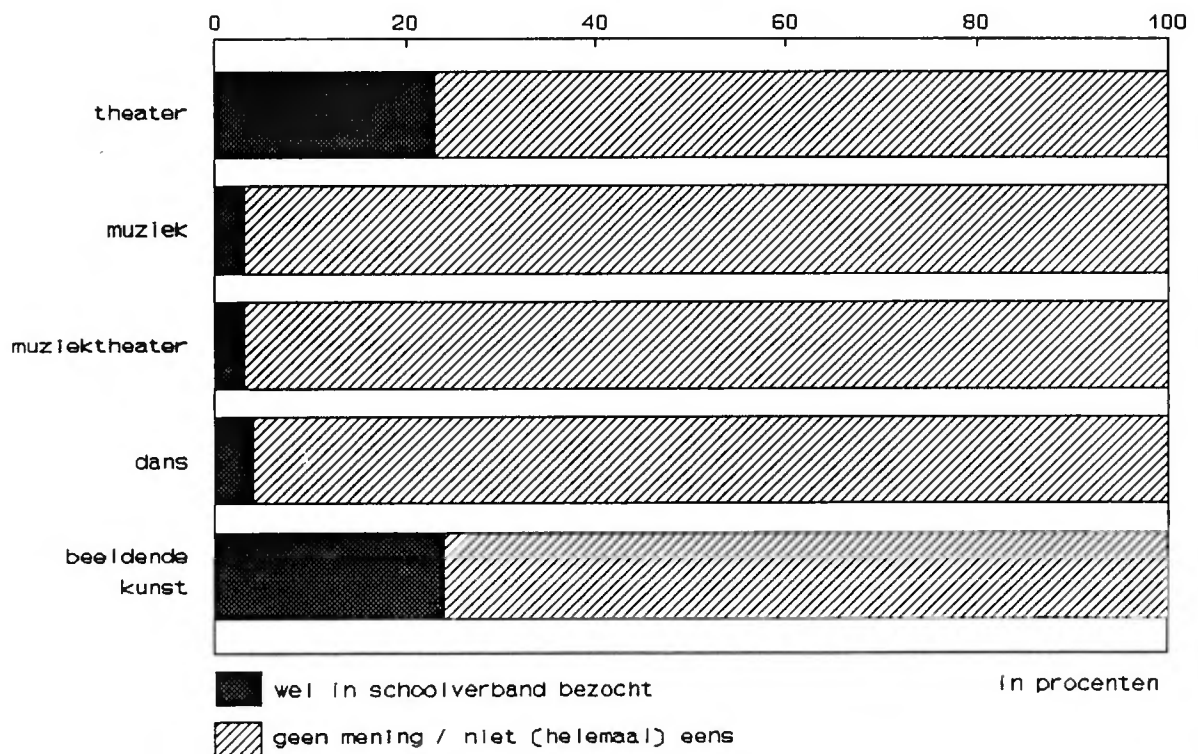
theater	21%
muziek	49%
muziektheater	11%
dans	10%
beeldende kunst	23%

Bovenstaande cijfers hebben betrekking op de gehele onderzoeksgroep. Apart is gekeken, hoe deze percentages liggen bij de **bezoekers** van de verschillende disciplines.

Van degenen die wel eens naar theater gaan, gaat slechts 32% wel eens uit zichzelf. Dit geldt ook voor de bezoekers van beeldende kunst. Dit ligt heel anders bij het bezoeken van concerten/optredens op het gebied van **muziek**: van degenen, die dit wel eens doen, gaat **70% wel eens op eigen initiatief**.

Bij de scholieren van **16 jaar en ouder** zijn er relatief **meer** die wel eens uit zichzelf naar theater, muziek en muziektheater gaan dan bij de onderzochte groep als geheel. Dit geldt niet voor de terreinen dans en beeldende kunst: op deze gebieden zijn er geen verschillen.

Fig. 3. Passief bezoek in schoolverband
in %

** Gaat men wel eens met de ouders?*

68 % van de respondenten is wel eens met de ouders ergens heen geweest.

Bezoek met ouders

bezoek gebracht met ouders aan:

theater	29%
muziek	30%
muziektheater	23%
dans	14%
beeldende kunst	48%

Een **derde** van de ondervraagde scholieren is nog **nooit met de ouders** naar een voorstelling/tentoonstelling of andere activiteit op cultureel gebied geweest. Dit geldt vooral voor dansvoorstellingen; deze zijn door zeer weinig scholieren met hun ouders bezocht. Musea/tentoonstellingen voor beeldende kunst zijn door aanzienlijk meer scholieren met de ouders bezocht.

** Hebben ouders invloed op de mate van participatie?*

Invloed ouders

Bij alle disciplines, behalve muziek, geldt dat, degenen die wel eens met hun ouders ergens naar toe geweest zijn, vaker geweest zijn (in 1991) dan degenen die nooit met hun ouders ergens heen geweest zijn.

Leerlingen die met hun ouders wel eens ergens geweest zijn, gaan ook meer uit zichzelf naar theater en beeldende kunst.

In overeenstemming met andere (landelijke) onderzoeken, zoals bijvoorbeeld het onderzoek "Podiumkunsten en Publiek" (Min. v. W.V.C, 1990), lijkt ook dit onderzoek de **positieve invloed van het ouderlijk milieu** te bevestigen.

** Gaat men wel eens in schoolverband?*

Bezoek met school

40 % van de respondenten is wel eens met de huidige school ergens heen geweest

bezoek gebracht met school aan:

theater	23%
muziek	3%
muziektheater	3%
dans	4%
beeldende kunst	24%

Lang niet alle ondervraagde scholieren zijn wel eens met (of op) de eigen school voor

voortgezet onderwijs ergens heen geweest. Voorzover dit wel gebeurd gaat het voornamelijk om theatervoorstellingen en tentoonstellingen van/of musea voor beeldende kunst.

Culturele participatie in schoolverband vindt bovendien niet regelmatig plaats. Er is slechts een beperkt aantal leerlingen dat zegt vaak met school ergens heen te gaan.

De mate waarin leerlingen in schoolverband deelnemen aan cultuur is verschillend per opleiding en per discipline.

Bezoek met school per opleiding en (cultuur-discipline)

Zo blijkt dat **relatief veel V.W.O-leerlingen** wel eens met school naar theater geweest zijn, relatief weinig L.B.O-, H.A.V.O- en M.B.O-leerlingen dit wel eens gedaan hebben, terwijl M.A.V.O-leerlingen een tussenpositie innemen.

Bij **beeldende kunst** geldt dat **relatief veel V.W.O- én (in wat mindere mate) H.A.V.O-leerlingen** wel eens met school ergens heen geweest zijn terwijl relatief weinig L.B.O-leerlingen dit wel eens gedaan hebben. Ook hier nemen de M.A.V.O-leerlingen weer een tussenpositie in.

Opvallend is dat bij alle disciplines, behalve beeldende kunst, geldt dat **relatief minder H.A.V.O-leerlingen dan M.A.V.O-leerlingen met school ergens heen geweest zijn. L.B.O-leerlingen komen er op alle gebieden slecht af.** Ook bij de M.B.O-leerlingen zijn er weinig die wel eens met school ergens heen geweest zijn. V.W.O-leerlingen verkeren vooral in een relatief gunstige positie wat betreft het schoolbezoek aan theater en beeldende kunst; wat de overige disciplines betreft, was het schoolbezoek zeer matig.

** Indien er voorstellingen of activiteiten worden bezocht in schoolverband, wordt dit bezoek dan ingepast in het lesprogramma?*

Inpassing in het lesprogramma

Van degenen die met school wel eens naar een theatervoorstelling zijn geweest, zegt 67% dat er weleens voorbereiding van een bezoek plaats vond en 60% dat een bezoek wel eens achteraf werd behandeld op school. Wat het met school bezoeken van beeldende kunst betreft, zegt 62% van degenen die dit wel eens heeft gedaan, dat er wel eens voorbereiding op school plaats vond.

Achteraf behandelen op school vond ook bij 62% van deze respondenten plaats.

De bezoeken aan voorstellingen of activiteiten in school-verband worden dus lang niet altijd vooraf voorbereid of achteraf behandeld op school: bij ongeveer een derde van de bezoekers/respondenten is dit nooit gebeurd.

4. De invloed van enkele achtergrond-kenmerken

Voor een aantal achtergrondkenmerken, waarvan verwacht kon worden dat ze van invloed zijn, is gekeken in hoeverre er sprake is van een verband met de mate van participatie.

* Speelt leeftijd een rol?

Vaak wordt verwacht dat jongeren naarmate ze ouder worden meer aan cultuur gaan deelnemen. Bezien is in hoeverre dit het geval is bij de onderzochte leeftijdsgroep.

Bezoek per
leeftijdscategorie

leeftijd	wel bezoek	geen bezoek/ onbekend
11 t/m 14	98%	2%
15 t/m 17	92%	8%
18 en ouder	98%	2%

Bij de leeftijdscategorie van 15 tot en met 17 jaar is het percentage scholieren dat nog nooit ergens heen geweest is relatief dus iets groter dan bij de overige categorieën.

Mate van bezoek
per
leeftijdscategorie

leeftijd	bezoek in 1991
11 t/m 12	69%
13 t/m 16	61%
17 en ouder	75%

Kijken we naar het aantal bezoeken dat door de ondervraagde scholieren in 1991 in totaal aan voorstellingen en dergelijke is gebracht, dan blijken de leeftijdscategorieën op een wat andere wijze ingedeeld te moeten worden; er is sprake van duidelijk grenzen na 12 jaar en na 16 jaar. Vooral de 13- tot en met 16-jarigen blijken weinig ergens geweest te zijn. Vanaf 17 jaar gaat men wat vaker (en ook vaker op eigen initiatief, zie paragraaf 3). Dit geldt voor het gehele terrein van cultuur in het algemeen, maar ook, in grote lijnen, voor de afzonderlijke disciplines. Hierbij moet

echter worden opgemerkt, dat er een verschil in opleiding mee kan spelen; bij de groep van 17 en ouder zijn de V.W.O.-scholieren en de M.B.O.-scholieren logischerwijze oververtegenwoordigd in het onderzoek.

In het algemeen lijken de **leeftijdsverschillen** (binnen de ondervraagde leeftijdsgroep) **van weinig invloed** te zijn op de mate van participatie.

** Speelt sexe een rol?*

Uit andere onderzoeken blijkt vaak dat meisjes meer aan cultuur deelnemen dan jongens. Nagegaan is of dit ook door dit onderzoek wordt bevestigd.

Meisjes/jongens

93% van de jongens en 97% van de meisjes is op cultureel terrein wel eens ergens heen geweest.

Ook wat betreft het aantal bezoeken in 1991 aan voorstellingen, en dergelijke op het terrein van cultuur blijkt, dat **meisjes iets vaker** ergens heen gaan dan jongens

** Speelt etnische herkomst een rol?*

Vaak wordt verondersteld, dat mensen van buitenlandse afkomst minder vaak aan cultuur deelnemen dan oorspronkelijke Nederlanders.

Etnische herkomst

95% van de 559 Nederlandse leerlingen is wel eens ergens geweest op het terrein van cultuur, 94% van de 85 respondenten van buitenlandse afkomst is wel eens naar cultuur geweest.

Ook wat betreft het totale aantal bezoeken in 1991 aan voorstellingen, en dergelijke komt er uit het onderzoek **geen duidelijk onderscheid** naar voren tussen **Nederlandse scholieren en scholieren van buitenlandse afkomst**.

** Zijn er verschillen tussen mensen uit verschillende woonplaatsen en Arnhemse stadsdelen wat betreft mate van participatie?*

Woonplaats

65% van de Arnhemse respondenten en 68% van de leerlingen uit regiogemeenten heeft in 1991 wel eens een voorstelling, tentoonstelling of andere activiteit op cultureel gebied bezocht.

Geconcludeerd kan dus worden dat er

nauwelijks verschil blijkt te zijn tussen Arnhemmers en niet-Arnhemmers in de mate van culturele participatie.

Stadsdeel

66% van de respondenten uit Arnhem-Noord en 62% van de respondenten uit Arnhem-Zuid hebben in 1991 passief aan cultuur deel genomen.

** Is opleiding van invloed op de mate van participatie?*

Uit veel eerdere onderzoeken blijkt dat opleiding een belangrijke rol speelt bij de mate van culturele participatie. Mensen met een hogere opleiding nemen vaker deel aan cultuur dan lager opgeleiden. Daarom werd ook bij dit onderzoek aan dit facet de nodige aandacht besteed.

Opleiding en
bezoek

opleiding	soms/vaak	geen bezoek /onbekend
LBO	84%	16%
MAVO	99%	1%
MBO	96%	4%
MAVO/HAVO	98%	2%
-brugklas		
HAVO	97%	3%
HAVO/VWO	100%	-
-brugklas		
VWO	100%	-

Een aanzienlijk deel van de ondervraagde L.B.O-leerlingen heeft nog nooit (passief) aan cultuur deelgenomen. Hiertegenover staat dat alle V.W.O-leerlingen wel eens ergens geweest zijn op cultureel terrein.

Opleiding en mate van bezoek	opleiding	bezoek in 1991
	LBO	47%
	MAVO	59%
	MBO	74%
	MAVO/HAVO	58%
	-brugklas	
	HAVO	60%
	HAVO/VWO	70%
	-brugklas	
	VWO	72%

Uit de bovenstaande cijfers blijkt, dat er **grote verschillen** zijn tussen leerlingen van verschillende opleidingen wat betreft de mate van passieve culturele participatie, m.n. tussen leerlingen die een **L.B.O-opleiding** volgen en leerlingen die met een **V.W.O-opleiding** bezig zijn. M.B.O.-leerlingen nemen een tussenpositie in.

Dit geldt in grote lijnen voor alle disciplines behalve muziek; hier was de participatie van V.W.O.-leerlingen en M.B.O.-leerlingen ongeveer gelijk.

** Zijn er verschillen tussen scholen in de mate van participatie van leerlingen?*

Kijken we per afzonderlijke school naar de cijfers met betrekking tot passieve cultuurdeelname van leerlingen in 1991, dan blijken er weliswaar verschillen te zijn tussen de scholen, maar deze kunnen grotendeels verklaard worden door opleidingsverschillen.

Schoolsoort	schoolsoort	bezoek in 1991
	MAVO/HAVO/VWO	71%
	LBO	47%
	MBO	74%

Opleiding is, zoals hiervoor reeds gezegd, een belangrijke factor in de mate van culturele participatie. Zo kunnen de verschillen tussen leerlingen van het Christelijk Lyceum en leerlingen van de S.G.Presikhaaf waarschijnlijk grotendeels worden verklaard doordat er bij de eerste school voor een belangrijk deel V.W.O.-leerlingen hebben deelgenomen aan het onderzoek, terwijl er bij de tweede school allen M.A.V.O. en H.A.V.O.-leerlingen hebben deelgenomen (er is op die school geen V.W.O.-opleiding).

Fig. 4. Passief bezoek aan cultuur in een jaar (1991)
naar schoolopleiding in %

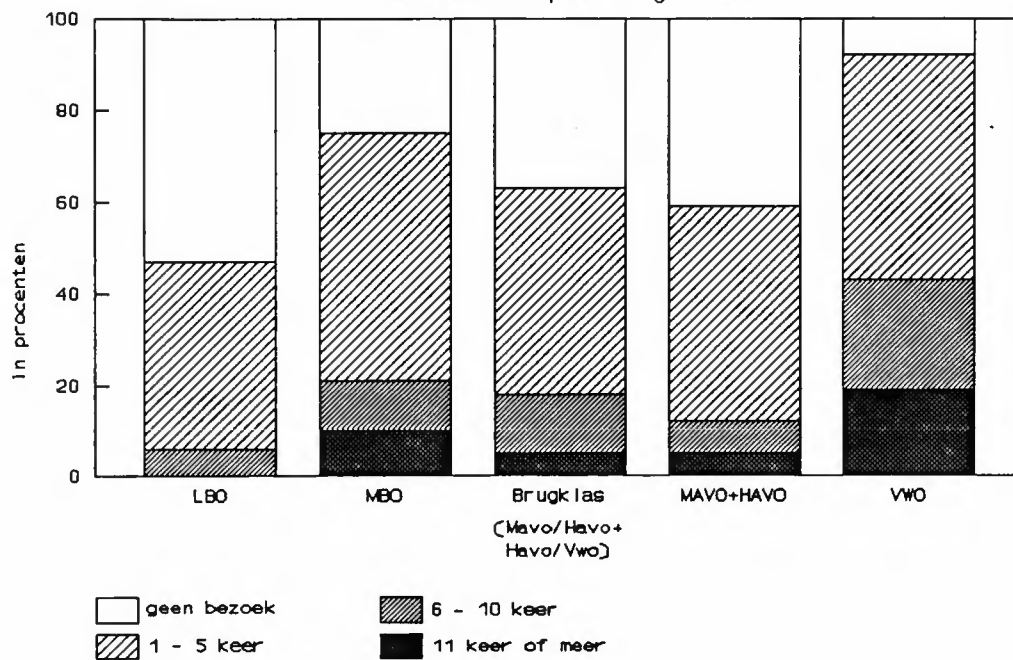
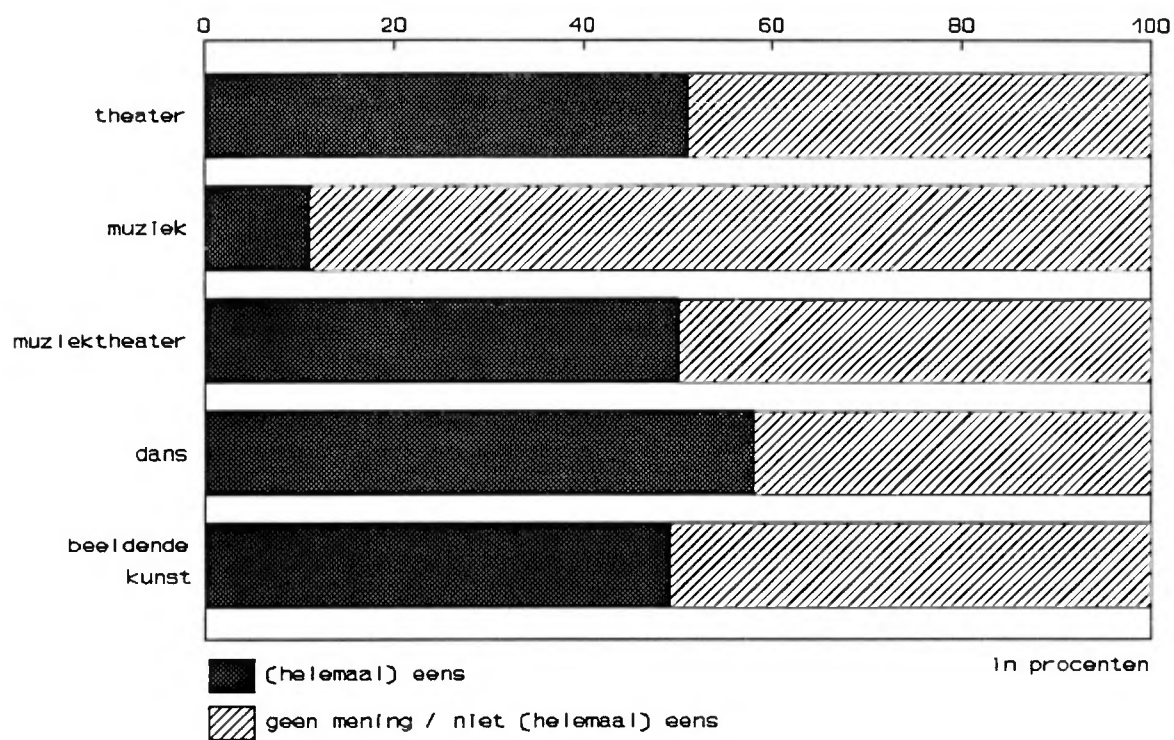

Fig. 5. "Dat interesseert mij heel weinig"
In %

V. INTERESSES EN MENINGEN OVER CULTUUR IN ARNHEM

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten die betrekking hebben op de beantwoording van de tweede probleemstelling: de beschrijving van de interesses in cultuur in het algemeen en meningen over het specifiek Arnhemse aanbod en de bekendheid met het culturaanbod. De resultaten zijn weer gegroepeerd aan de hand van de in hoofdstuk II genoemde deelvragen en disciplines. Voor bij de analyse gebruikte tabellen wordt wederom verwezen naar de bijlagen 1 en 2.

1. Interesses en meningen t.a.v. de verschillende cultuur-disciplines

** Is men in het algemeen geïnteresseerd in de verschillende disciplines?*

De respondenten zijn uitgebreid gevraagd naar hun interesses en meningen m.b.t. de verschillende disciplines in het algemeen.

Interesse in cultuur (theater, muziek, etc.)

De helft van de respondenten zei **niet geïnteresseerd te zijn in theater**. Ook voor **muziektheater, dans en beeldende kunst** geldt, dat de helft zei hierin geen interesse te hebben. **Ruim twee-derde had belangstelling voor muziek.**

** Hoe denkt men verder over cultuurdeelname op de genoemde terreinen?*

De overige uitkomsten wat betreft meningen over de verschillende disciplines waren in grote lijnen in overeenstemming met de hierboven genoemde resultaten.

Cultuur en uitgaan

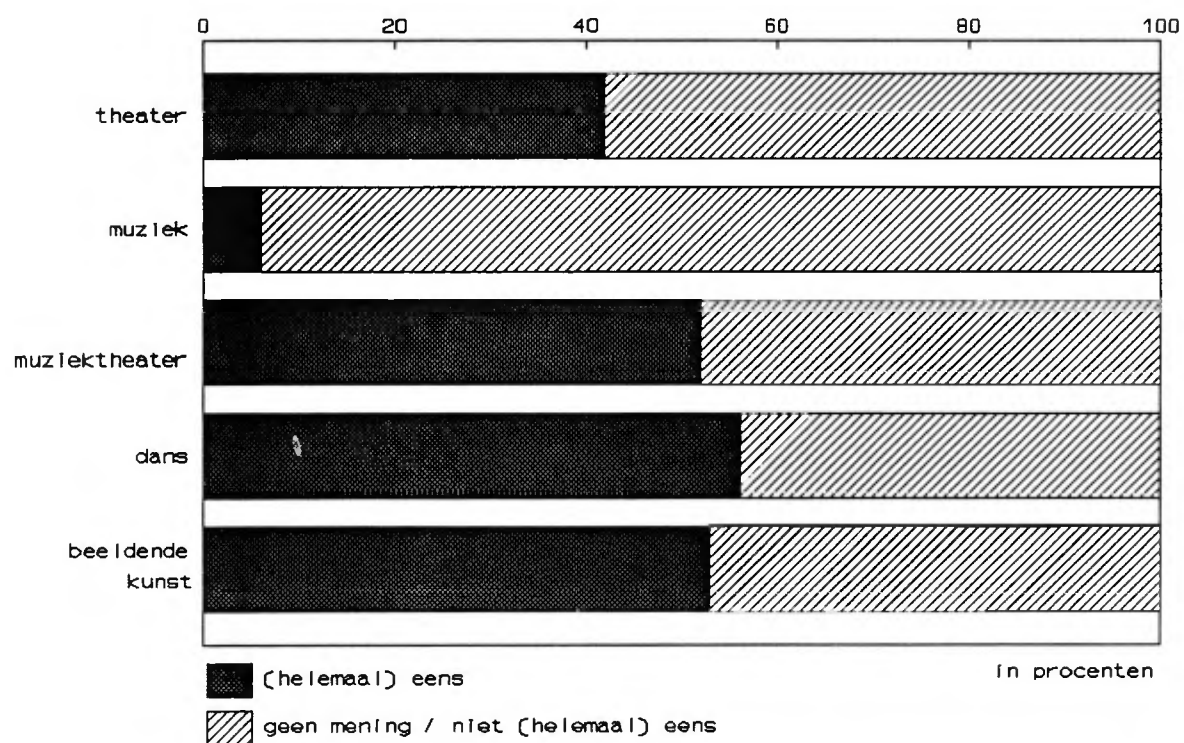
Zo geldt voor de terreinen theater, muziektheater, dans en beeldende kunst, dat de **meerderheid** van de respondenten aangaf **liever ergens anders heen te gaan als men uitgaat**. Dit geldt niet voor het bezoeken van muziek-uitvoeringen/-concerten; dit wordt door nog geen kwart van de leerlingen afgewezen als uitgaansmogelijkheid.

Cultuur en geschiktheid voor scholieren

Dat men niet geïnteresseerd is in de meeste disciplines wil overigens niet zeggen dat men ook vindt dat het bezoeken van voorstellingen, en dergelijke, op deze terreinen ook niet geschikt is voor jongeren. Opvallend is vooral, dat de **helft van de respondenten het niet eens is met de stelling, dat theater in het algemeen niets is voor jongeren zoals zij.**

Fig. 6. "Ik weet niks af van ..."

In %

Kosten van
culturele
participatie

discipline	te duur	niet te duur	te geen mening
theater	29%	26%	44%
muziek	38%	31%	30%
muz.theater	34%	19%	46%
dans	28%	18%	52%
beeld. kunst	19%	28%	50%

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, werd het aanbod op het gebied van **theater, muziek en muziektheater** door (bijna cq. ruim) een **derde** van de ondervraagde scholieren **te duur gevonden**. Hierbij moet bedacht worden, dat het bij muziek waarschijnlijk vooral om meningen over de prijs van pop-concerten ging en bij muziektheater om prijzen van musicals. **Beeldende kunstbezoek werd door slechts weinigen als te duur ervaren.**

Kosten van
cultuur-
participatie en
C.J.P.-bezit

Bezitters van een Cultureel Jongeren Paspoort hadden vaker een mening over de kosten van cultuur dan niet C.J.P-bezitters. C.J.P-ers waren in het algemeen meer (een relatief grotere groep respondenten) van mening dat de kosten te hoog zijn dan niet-C.J.P-ers. Een uitzondering hierop is de beoordeling van de kosten van het bezoeken van tentoonstellingen/collecties op het terrein van de beeldende kunst: hierbij was er nauwelijks sprake van een onderscheid tussen C.J.P-ers en niet-C.J.P-ers.

Voor de overige cijfers met betrekking tot meningen/interesses op de verschillende cultuurterreinen wordt verwezen naar bijlage 2, de ingevulde vragenlijst.

2. Bekendheid op de verschillende cultuurterreinen

** In hoeverre is men bekend met de verschillende terreinen?*

Bekendheid met de
verschillende
disciplines

Een **derde** van de respondenten zei **niks van theater af te weten**. **Slechts een heel klein deel** van de respondenten was van mening **niks van muziek af te weten**. Wat **muziektheater** betreft, zei **de helft** hier **niks** van af te weten. Ook van **dans en beeldende kunst** zei **de helft** er **niks** van af te weten.

** Wat weet men van het aanbod op de verschillende terreinen?*

Bekendheid met het
aanbod

Kijken we naar de bekendheid met het cultureel aanbod: de programma's, tentoonstellingen, etc., dan blijkt bij

theater, muziektheater en dans dat tweederde van zichzelf vond niet op de hoogte te zijn.

Verschillende scholieren hebben aan het eind van de vragenlijst (hier werd ruimte gegeven voor commentaar) verzocht om, vooral buiten Arnhem, meer bekendheid te geven aan de programma's van de Schouwburg.

Bij beeldende kunst geldt onbekendheid met het aanbod voor de helft van de respondenten.

Bij muziek is de situatie weer aanmerkelijk gunstiger: slechts een derde zei het aanbod meestal niet te kennen.

3. De beoordeling van het Arnhemse aanbod

Zoals in hoofdstuk IV (paragraaf b) reeds werd aangegeven, werd aan de respondenten gevraagd om bij elke discipline een aantal **in Arnhem bezochte voorstellingen** en dergelijke te noemen en een cijfer te geven met als doel om te weten te komen wat voor Arnhems aanbod men bezoekt en hoe men dat aanbod waardeert. De respondenten werd gevraagd om de door hen bezochte, genoemde voorstellingen, etc. een cijfer te geven tussen 1 en 10. De resultaten zijn op verschillende manieren gegroepeerd.

** Hoe waardeert men de verschillende disciplines binnen het Arnhems aanbod?*

Beoordeling van de verschillende disciplines

Kijken we naar de verschillen in beoordeling tussen de disciplines, dan blijkt, zoals verwacht, dat **muziek** als discipline **gemiddeld een hoog cijfer** kreeg (8). Opvallend is echter, dat ook de genoemde **32 muziektheatervoorstellingen** en **68 dansvoorstellingen**, die een cijfer werd toegekend, een hoog gemiddeld cijfer kregen (8). Theater en beeldende kunst kregen gemiddeld een iets lager cijfer (7).

** Hoe waardeert men de verschillende genres?*

In hoofdstuk IV (paragraaf 2) werd omschreven in welke genres de genoemde voorstellingen, optredens, etc. zijn onderverdeeld.

Beoordeling van verschillende genres van voorstellingen, etc.

Wat de beoordeling van de verschillende genres **op theatergebied** betreft, bleek dat de leerlingen **cabaretvoorstellingen het hoogste waardeerden** (het hoogste gemiddelde cijfer gaven: een 8). **Activiteiten** al dan niet in combinatie met een voorstelling (rondleiding, projecten) kregen gemiddeld **de laagste waardering** (een 6).

De verschillende genres op het gebied van **muziek**, variërend van klassieke muziek tot pop-muziek werden **allemaal even hoog gewaardeerd**. Op dit gebied werden overigens geen activiteiten (projecten) genoemd.

Op het terrein van de **beeldende kunst** blijkt dat het **gewone bezoek aan musea gemiddeld even hoog** werd gewaardeerd als het **bezoek aan specifieke tentoonstellingen** (gemiddeld een 7). Ook bij deze discipline werden de activiteiten, al dan niet in combinatie met het bezoek aan een museum/galerie/tentoonstelling (rondleiding, projecten), lager gewaardeerd (gemiddeld een 6).

Op het terrein van dans en muziektheater was het niet mogelijk een uitspraak te doen over de waardering van verschillende genres.

** Welke specifieke Arnhemse voorstellingen en tentoonstellingen worden het meest gewaardeerd?*

Bekeken werd verder welke specifieke voorstellingen, optredens, activiteiten, etc. door de respondenten hoog gewaardeerd werden. Een probleem dat hierbij optrad was, dat slechts een beperkt aantal voorstellingen, optredens, tentoonstellingen, en dergelijke door meerdere respondenten werd genoemd. Als criterium werd vooral gehanteerd dat het aanbod door minimaal tien respondenten genoemd moest zijn.

Voor het aanbod dat hieraan voldeed (op de terreinen theater, muziek en beeldende kunst) werd het gemiddeld gegeven cijfer bepaald.

Voor een overzicht van de titels/omschrijvingen van het hierboven genoemde specifieke aanbod op de terreinen theater, muziek en beeldende kunst en de gemiddeld gegeven cijfers wordt verwezen naar de tabellen 19 tot en met 21 van bijlage 1.

In deze bijlage is verder een overzicht opgenomen van aanbod dat meerdere malen een hoge waardering kreeg, dat wil zeggen dat minimaal vijf keer een 7 of hoger werd toegekend (de tabellen 22 tot en met 24). Gezien de beperkte aantallen moeten de gegevens beschouwd worden als indicaties.

4. Meninge n over Arnhemse instellingen

Zoals reeds werd vermeld in hoofdstuk IV (paragraaf 2), werden de respondenten een aantal vragen gesteld over een specifieke groep bekende Arnhemse cultuurinstellingen. Bij de analyse van meningen hierover is uitgegaan van degenen, die in de afgelopen drie jaar daadwerkelijk wel eens naar de betreffende instelling geweest zijn.

** Wat vindt men van de Arnhemse instellingen?*

Schouwburg Arnhem

Van degenen, die de afgelopen drie jaar wel eens naar de Schouwburg geweest zijn, vond een ruime meerderheid de programma's

(redelijk) goed.

Nog geen vijfde van de bezoekers vond echter, dat er **voldoende voorstellingen** zijn, die **geschikt** zijn voor jongeren. Ruim de helft is tevreden over de gezelligheid van het gebouw.

Theater van het Oosten

Een meerderheid van de 40 bezoekers van deze groep vond de voorstellingen **(redelijk) goed**.

Bijna de helft van hen vond dat er **(redelijk) voldoende voorstellingen** worden gegeven die **geschikt** zijn voor jongeren.

H.G.O

Een **krappe meerderheid** van de 45 bezoekers van H.G.O vond de **concerten goed**. Slechts een **derde** vond, dat er **voldoende concerten** zijn, die **geschikt** zijn voor jongeren.

Introdans

Twee-derde van de 62 Introdansbezoekers vond de **voorstellingen goed**. **Bijna de helft** vond dat er **voldoende voorstellingen** zijn, die **geschikt** zijn voor jongeren.

Gemeentemuseum

De helft van de bezoekers van het Gemeentemuseum beoordeelde de **tentoonstellingen** in het Gemeentemuseum als **(redelijk) goed**. **Bijna een derde** vond ze middelmatig. **Slechts een kwart** was van oordeel dat er **voldoende tentoonstellingen** worden gehouden, die **geschikt** zijn voor jongeren.

Nog geen derde van de respondenten vindt het museum **(redelijk) gezellig**.

Het aanbod van de genoemde culturele instellingen wordt dus door de meerderheid van de bezoekers positief beoordeeld. De mate van waardering ligt echter verschillend per instelling.

Opvallend is verder dat voor verschillende van de genoemde instellingen geldt, dat slechts een beperkt deel van de bezoekers vond, dat er bij die instellingen voldoende, voor jongeren geschikt aanbod is.

Voor de op de meningen over bovengenoemde instellingen betrekking hebbende cijfers wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 25 t/m 29 en bijlage 2, de ingevulde vragenlijst.

VI. SAMENVATTING

1. Onderzoekskader en wijze van uitvoering

Voor de Sector Cultuur is **spreiding** van cultuur, in de zin van het verhogen van de participatie van meerdere publieksgroepen één van de speerpunten van het beleid. In dit kader wordt aparte aandacht besteed aan het vergroten van de cultuurparticipatie van jongeren. Een terrein waarop dit beleid met name tot uitdrukking komt, is dat van de kunstzinnige vorming. Het beleid op dit gebied valt voor een belangrijk deel onder de verantwoordelijkheid van de Provincie Gelderland; de Gemeente Arnhem heeft echter ook een, vooral voorwaardenscheppende, taak op dit terrein. Daarnaast kan en wil de Gemeente een stimulerende rol vervullen ten aanzien van educatieve activiteiten uitgaande van Arnhemse kunstinstellingen.

Ter ondersteuning van het beleid heeft men behoefte aan **periodieke informatie** over de cultuurparticipatie van Arnhemmers in het algemeen en **jongeren** in het bijzonder. Voor periodieke informatie over Arnhemmers in het algemeen zou een regelmatige peiling bij een steekproef uit de bevolking de meest aangewezen weg zijn. In de toekomst wordt het mogelijk om één en ander in te passen in de (regelmatig te houden) panel-onderzoeken. In eerste instantie is echter gekozen voor een op jongeren gerichte opzet aangezien het meest behoefte bestaat aan informatie over de cultuurparticipatie van die specifieke groep. Hierbij speelt de gedachte een rol, dat men met het streven naar het vergroten van de cultuurparticipatie in het algemeen het beste kan beginnen met de jongere leeftijdsgroepen, met name om te bereiken, dat niet alleen hoger opgeleiden profiteren van cultuur. Ook speelt hierbij een rol, dat uit een analyse van materiaal uit een landelijk onderzoek uit 1987 (1) is gebleken, dat het bereik van voorzieningen onder Arnhemse jongeren in vergelijking met dezelfde leeftijdsgroep in andere, grote en middelgrote steden, beperkt is.

Het bureau Onderzoek en Statistiek werd verzocht een **eerste onderzoek** uit te voeren met als doel inzicht te verkrijgen in de huidige stand van zaken wat betreft de passieve cultuurparticipatie van Arnhemse jongeren. Door dit onderzoek vervolgens om de paar jaar te herhalen kunnen effecten van (nieuw) op deze groep gericht beleid van zowel Gemeente als instellingen op het terrein van de cultuur en de kunstzinnige vorming en van scholen voor voortgezet onderwijs, voortaan gevolgd worden.

Om onderzoekstechnische en pragmatische redenen werd gekozen voor het houden van een schriftelijke enquête met een gestructureerde vragenlijst onder scholieren. De vragenlijst werd in januari 1992 afgenomen bij 647 leerlingen, zoveel mogelijk naar evenredigheid verspreid over de verschillende schooljaren en onderwijstypen, van 8 scholengemeenschappen voor A.V.O./V.W.O., L.B.O. en M.B.O. in Arnhem. In dit rapport is **verslag** gedaan van de gevolgde **werkwijze** bij, en de **resultaten** van, dit onderzoek.

(1) Aanvullend voorzieningen onderzoek + additioneel onderzoek Arnhem, NSS marktonderzoek BV, Den Haag, 1987.

2. De culturele participatie van Arnhemse scholieren

2.1 Begrippen

Onder passieve culturele participatie wordt hier verstaan: het op passieve wijze bezoeken van een culturele uiting (voorstelling, tentoonstelling, rondleiding, etc.) dus het beschouwen van culturele uitingen van anderen.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vijf culturele disciplines:

- * theater (toneel, cabaret, mime, poppentheater,
- * kinder-/jeugdtheater,
- * muziek (klassiek muziek, pop-muziek, etc.),
- * muziektheater (opera, operette, musical, etc.),
- * dans (ballet en dans) en
- * beeldende kunst.

Aan de actieve participatie, in de zin van het zelf (leren) hanteren van kunstzinnige middelen, is slechts zeer beperkt aandacht besteed.

2.2. Hoe groot is de participatie?

Uit het onderzoek blijkt, dat 95% van de geënquêteerde Arnhemse scholieren wel eens kennis gemaakt heeft met het aanbod van culturele instellingen zoals schouwburgen en musea voor beeldende kunst. Een klein deel (5%) heeft dus nog nooit een bezoek gebracht aan een voorstelling of tentoonstelling op één van bovengenoemde culturele terreinen. Twee-derde van de respondenten is in 1991 één of meerdere keren naar een voorstelling (of tentoonstelling) geweest. De mate van participatie is per discipline erg verschillend (zie onder).

2.3. Waar gaat men heen?

Naar welke disciplines gaat men?

Muziek (pop-muziek, en dergelijke) wordt het **best bezocht** (in 1991 door 43%). **Theater en beeldende kunst** worden door bijna een derde bezocht (resp. door 29% en 31%). Het bezoeken van **ballet en dans en van muziektheater gebeurt weinig** (resp. 8% en 17%). Voor alle disciplines geldt, dat de percentages leerlingen die zeggen vaak ergens heen te gaan, zeer klein zijn.

In welke plaatsen gaat men naar cultuur?

Voor het bezoeken van voorstellingen, optredens, tentoonstellingen en dergelijke blijft men **voornamelijk in Arnhem zelf**. Naast de eigen woonplaats gaat men hiervoor verder voornamelijk naar de grote steden (Amsterdam, Rotterdam). Opvallend is, dat pas hierna Nijmegen genoemd wordt.

Naar wat voor soort cultuuruitingen gaat men?

Om te weten te komen naar wat voor voorstellingen, optredens en dergelijke men gaat en hoe die worden gewaardeerd, werd de respondenten gevraagd om bij elke cultuurdiscipline een aantal **bezochte Arnhemse voorstellingen, etc.** te noemen. De voorstellingen, optredens, etc. zijn achteraf onderverdeeld in verschillende **genres**. Afgaande op de genoemde cultuuruitingen ontstaat het volgende beeld:

Op **theatergebied** gaat men het meest naar de gewone repertoire-

toneelvoorstellingen en de **jeugdtheatervoorstellingen**. Ook cabaret-voorstellingen worden af en toe bezocht. Op het terrein van **muziek** worden de **pop-concerten** (pop, reggae, rock, etc) verreweg het meest bezocht. Concerten op het gebied van klassieke muziek worden zeer weinig bezocht. De weinige voorstellingen, die genoemd werden op het terrein van **muziektheater**, betroffen voornamelijk **musicals**. Het geringe aantal genoemde voorstellingen op het gebied van **dans** betrof voornamelijk voorstellingen op het gebied van **moderne dans** (voorstellingen Introdans). Op het terrein van de **beeldende kunstensector** is meestal sprake van **gewoon museumbezoek**, gericht op de **vaste collectie** en gaat men minder een bepaalde specifieke tentoonstelling bekijken.

Welke Arnhemse instellingen bezoekt men?

De respondenten werd specifiek gevraagd naar een aantal Arnhemse **instellingen op het terrein van cultuur**: de Schouwburg Arnhem, het Theater van het Oosten, Het Gelders Orkest (H.G.O.), Introdans en het Gemeentemuseum. Van deze instellingen wordt de **Schouwburg, het best bezocht, direct gevolgd door het Gemeentemuseum**. Uit de antwoorden op andere vragen (zie hierboven), blijkt dat ook het museum Kröller Müller en de Rijnhal veel worden bezocht.

Overige participatievragen

Uit enkele toegevoegde vragen is gebleken, dat het bioscoop-bezoek en het aantal bibliotheekleden hoog is in vergelijking met de overige participatiecijfers.

Verder bleek uit deze vragen, dat **ruim een derde nog nooit van het Cultureel Jongeren Paspoort (C.J.P.) heeft gehoord**. Bijna de helft heeft wel eens van het C.J.P. gehoord, maar is om diverse redenen, niet in het bezit van het paspoort.

Bij de slechts 8 % C.J.P.-bezitters is, zoals te verwachten viel, de mate van cultuur-participatie aanzienlijk groter dan bij de overige scholieren.

2.4. Hoe (met wie, in welk verband) gaat men naar cultuur?

Gaat men wel eens uit zichzelf?

Van degenen die wel eens naar **theater** gaan, gaat **een derde wel eens uit zichzelf** (niet met ouders of met school). Dit geldt ook voor de bezoekers van **beeldende kunst**. Bij **muziek** ligt dit heel anders: van degenen die wel eens naar concerten/optredens gaan, gaat **twee-derde wel eens op eigen initiatief**. Afgezet tegen de onderzocht groep als geheel, zijn er bij de scholieren van 16 jaar en ouder relatief meer die wel eens uit zichzelf naar theater, muziek en muziektheater gaan. Met betrekking tot de overige disciplines geldt dit niet.

Gaat men wel eens met de ouders?

Het onderzoek bevestigt de positieve invloed van het ouderlijk milieu op cultuurparticipatie. Leerlingen die wel eens ergens met hun **ouders** naar toe geweest zijn, gaan in het algemeen **vaker** en ook meer uit zichzelf, dan degenen die nooit door hun ouders in aanraking worden gebracht met cultuur. **Een derde** van de ondervraagde scholieren (32%) is echter nog **nooit met de ouders** naar een voorstelling of andere culturele activiteit geweest.

Gaat men wel eens in schoolverband?

40% van de scholieren is **wel eens met de huidige school** ergens heen geweest. Er is slechts bij een beperkt aantal leerlingen

sprake van een regelmatig (vaak) bezoeken van cultuur-uitingen. Vooral dans, muziek en muziektheater worden nauwelijks met school bezocht.

Gaan de leerlingen uit hogere opleidingen vaker met school ergens heen dan de leerlingen uit lagere opleidingen?

Opvallend is dat bij alle disciplines, uitgezonderd beeldende kunst, geldt dat **relatief minder H.A.V.O.-leerlingen dan M.A.V.O.-leerlingen met school ergens heen gaan**. L.B.O.-leerlingen komen er op alle gebieden slecht af. Ook bij de M.B.O-leerlingen zijn er weinig die wel eens met school ergens heen geweest zijn. V.W.O.-leerlingen blijken er vooral goed af te komen wat betreft theater en beeldende kunst; wat de overige disciplines betreft, was het schoolbezoek, net als bij leerlingen uit andere opleidingen, zeer matig.

Wordt het cultuurbezoek besproken op school?

Uit het onderzoek bleek dat voorzover schoolbezoek aan cultuur (theater en beeldende kunst) plaatsvindt, bezoek bij een derde tot ruim een derde van de betrokken leerlingen niet in de lessen ingepast wordt door voorbereiding vooraf en/of door behandeling achteraf van voorstellingen en dergelijke.

2.5. Welke achtergrondkenmerken spelen een rol?

Voor een aantal achtergrondkenmerken is bekeken wat de invloed hiervan is op de mate van participatie.

Leeftijdverschillen, etnische herkomst en woonplaats bleken weinig of geen invloed te hebben.

Meisjes blijken iets vaker ergens heen te gaan op cultureel gebied dan jongens.

Er zijn (in overeenstemming met de gegevens over bezoeken in schoolverband) **grote verschillen** tussen leerlingen van **verschillende opleidingen** wat betreft de mate van passieve culturele participatie. De participatie is zeer laag bij L.B.O-leerlingen en (relatief) hoog bij V.W.O-leerlingen. M.B.O-leerlingen nemen een tussenpositie in.

3. Interesses en meningen over cultuur in Arnhem

3.1 Interesses en meningen over cultuur in het algemeen

Waar heeft men belangstelling voor?

Ruim twee-derde van de respondenten heeft belangstelling voor **muziek** en de meesten zien een bezoek aan een concert of optreden ook als een gezellig uitje.

De helft van de respondenten is niet geïnteresseerd in theater (een derde is dit wel) en de meerderheid (73%) gaat ook liever ergens anders heen als men uit gaat. Opvallend is dan ook, dat de helft het niet eens is met de stelling dat theater in het algemeen niets is voor jongeren zoals zij (een vijfde is het wel met de stelling eens).

Voor **muziektheater, dans en beeldende kunst** geldt, dat de helft zei hierin geen interesse te hebben (ongeveer een derde wel). De meerderheid (66 - 72%) geeft de voorkeur aan andere uitgaans-activiteiten.

Wat vindt men van de kosten?

Slechts weinige respondenten ervaren het bezichtigen van beeldende

kunst als te duur. Het aanbod op het gebied van muziek (pop-concerten) en muziektheater (musicals), maar ook van theater en dans, werd daarentegen door **een derde** van de ondervraagde scholieren **te duur** gevonden. In dit verband is het opvallend, dat slechts 8% in het bezit is van een Cultureel Jongeren Paspoort. C.J.P.-ers zijn overigens nog negatiever over de kosten op deze terreinen dan de totale ondervraagde populatie in het algemeen.

3.2 In hoeverre is men bekend met cultuur?

In hoeverre is men bekend met de verschillende terreinen van cultuur?

Een **derde** van de respondenten zei **niets van theater af te weten** (een vijfde zei van wel). Wat **muziektheater** betreft, zei de **helft** hier niets van af te weten. (een vijfde wel). Ook van **dans en beeldende kunst** zei de **helft** er niet mee bekend te zijn (en een vijfde resp. een vierde wel). **Slechts een heel klein deel** van de respondenten (6%) is van mening **niet met muziek** bekend te zijn. 84% is van mening er wel wat van af te weten.

Wat weet men van het aanbod op de verschillende terreinen?

Kijken we naar de bekendheid met het cultureel aanbod: de programma's, tentoonstellingen, etc., dan blijkt bij **theater, muziektheater en dans dat twee-derde van de ondervraagde scholieren van zichzelf vindt niet op de hoogte te zijn**. Op het gebied van de beeldende kunst blijkt dit het geval te zijn bij de helft van de respondenten, terwijl bij muziek dit maar voor een derde van de scholieren geldt.

3.3 Wat vindt men van het Arnhemse aanbod in het algemeen?

De scholieren werd, zoals eerder gezegd, gevraagd om bij elke discipline een aantal door hen bezochte Arnhemse voorstellingen, en dergelijke te noemen en deze een cijfer te geven tussen 1 en 10.

Hoe waardeert men de verschillende cultuurdisciplines?

Kijken we naar de verschillen in de beoordeling van de **disciplines**, waaronder de genoemde voorstellingen gerangschikt zijn, dan blijkt dat **muziek als discipline gemiddeld een hoog cijfer kreeg (8)**. Opvallend is echter, dat ook de genoemde **32 muziektheatervoorstellingen en 68 dansvoorstellingen**, die een cijfer werden toegekend, een **hoog gemiddeld cijfer kregen (8)**. Theater en beeldende kunst kregen gemiddeld een iets lager cijfer (7).

Hoe waardeert men de verschillende genres?

Op het terrein van theater blijkt, dat de leerlingen **cabaretvoorstellingen het hoogste waardeerden (een 8)**. Activiteiten al dan niet in combinatie met een voorstelling (rondleiding, projecten) kregen gemiddeld **de laagste waardering (een 6)**. De verschillende genres op het gebied van muziek werden gemiddeld **allemaal even hoog gewaardeerd**. Op dit gebied werden overigens geen activiteiten (projecten) genoemd. Wat de **beeldende kunst** betreft, blijkt het **gewone bezoek aan musea gemiddeld even hoog te worden gewaardeerd als het bezoek aan specifieke tentoonstellingen (gemiddeld een 7)**. Ook bij deze discipline werden de activiteiten, al dan niet in combinatie met

het bezoek aan een museum/galerie/tentoonstelling (rondleiding, projecten), lager gewaardeerd (gemiddeld een 6).

Opvallend is de uitkomst dat de door de instellingen georganiseerde activiteiten op het terrein van theater en op het terrein van beeldende kunst, zoals projecten en rondleidingen, over het algemeen lager gewaardeerd leken te worden. Wil men hierover echter nadere gegevens hebben, dan is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

3.4 Wat vindt men van de Arnhemse instellingen?

Gevraagd is naar meningen over de eerder genoemde Arnhemse cultuurinstellingen.

In het rapport is aandacht geschonken aan de mening van degenen, die zeiden de afgelopen 3 jaar wel eens naar de betreffende instelling geweest te zijn.

Wat vindt men van het aanbod van de Arnhemse instellingen ?

Hoewel er verschillen zijn in de mate van waardering voor de instellingen, spraken de bezoekers van de Schouwburg Arnhem, Theater van het Oosten, H.G.O., Introdans en Gemeentemuseum, **in meerderheid hun waardering uit voor de geboden programma's**. Opvallend is, dat slechts een beperkt deel zich zeer positief uitlaat over dit aanbod. De bezoekers van Introdans uitten zich het meest positief.

Wat vindt men van de gezelligheid van de accommodatie?

Over de **gezelligheid** van de accommodaties van de genoemde instellingen werd in het algemeen in meerderheid positief geoordeeld.

Vindt men het aanbod geschikt voor jongeren?

Een negatiever punt is, dat slechts een beperkt deel van de bezoekers van de Schouwburg, van H.G.O. en van het Gemeentemuseum (een derde of minder) vond dat er bij die instellingen **voldoende voor jongeren geschikt aanbod** is. Over Introdans en het Theater van het Oosten werd in dit opzicht door veel meer jongeren positief geoordeeld.

Wellicht is hierdoor de positieve houding t.o.v. vooral Introdans mede te verklaren. Deze laatste instelling heeft van de genoemde instellingen het hoogste percentage bezoekers dat zeer positief oordeelde over het aanbod.

4. Hoe nu verder?

Het onderzoek geeft een eerste beeld van de (passieve) culturele participatie van Arnhemse jongeren tussen (ongeveer) twaalf en achttien jaar en in welke mate dit gebeurt. Ook blijkt in hoeverre scholen voor voortgezet onderwijs hierbij betrokken zijn. Uit het onderzoek wordt verder in grote lijnen duidelijk waar de interesse van deze jongeren in het algemeen naar uitgaat en hoe men staat tegenover het Arnhemse aanbod in het bijzonder.

Het is nu verder aan de diverse betrokkenen op dit terrein, met name de instellingen op het gebied van cultuur/kunstzinnige vorming, de scholen voor voortgezet onderwijs en de betreffende gemeentelijke beleidssectoren, om te bezien in hoeverre één en ander aanleiding is om het beleid aan te passen en/of verder uit te bouwen.

Met de opdrachtgever van dit onderzoek, de gemeentelijke Dienst Cultuur, Educatie en Sport, is afgesproken, dat in dit verslag geen beleidsaanbevelingen worden opgenomen. Men zal zelf de resultaten verwerken in een voorstel (in welke vorm dit gebeurt zal nog worden bezien) aan het College van Burgemeester en Wethouders.

VII. BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Tabellen

Tabel 1. Passieve deelname van leerlingen aan cultuur naar leeftijd (in percentages)*

Leeftijd	nooit/ onbek.	soms/ vaak	Tot.= 100%=
11 jaar	-	100	1
12 jaar	-	100	35
13 jaar	3	97	76
14 jaar	3	97	90
15 jaar	8	92	85
16 jaar	9	91	97
17 jaar	8	92	104
18 jaar	-	100	57
19 jaar	-	100	42
20 jaar	5	95	39
ouder dan 20 jaar	6	94	18
onbekend	-	100	3
Totaal	5	95	647

* Al dan niet wel eens bezocht hebben door leerlingen van instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst naar leeftijd

Tabel 2. Passieve deelname aan cultuur in één jaar naar leeftijd *

Leeftijd	geen bezoek/ onbekend	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.= 100%=
11 jaar	1 100%				1
12 jaar	10 29%	21 60%	4 11%		35
13 jaar	28 37%	35 46%	10 13%	3 4%	76
14 jaar	35 39%	41 46%	9 10%	5 6%	90
15 jaar	37 44%	36 42%	9 11%	3 4%	85
16 jaar	34 35%	46 47%	10 10%	7 7%	97
17 jaar	27 26%	47 45%	17 16%	13 13%	104
18 jaar	14 25%	31 54%	6 11%	6 11%	57
19 jaar	10 24%	22 52%	4 10%	6 14%	42
20 jaar	11 28%	19 49%	5 13%	4 10%	39
>20 jaar	4 22%	9 50%	2 11%	3 17%	18
onbekend	2 67%	1 33%			3
Totaal	213 33%	308 48%	76 12%	50 8%	647

* Frequentie van het totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991 naar leeftijd

Tabel 3. Passieve deelname aan cultuur in één jaar naar geslacht

Geslacht	geen bezoek/ onbekend	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.= 100%=
jongen	114 37%	144 47%	30 10%	19 6%	307
meisje	97 28%	163 48%	46 14%	31 9%	337
onbekend	2 67%	1 33%			3
Totaal	213 33%	308 48%	76 12%	50 8%	647

* Frequentie van totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991 naar geslacht

Tabel 4. Passieve deelname aan cultuur in één jaar naar etnische groep

Etn. groep	geen bezoek/ onbekend	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.= 100%=
Nederlands	184 33%	263 47%	64 11%	48 9%	559
Antilliaans	2 25%	5 63%	1 13%		8
Surinaams	6 46%	3 23%	4 31%		13
Marokkaans	5 36%	7 50%	2 14%		14
Turks	4 29%	9 64%	1 7%		14
Moluks		3 75%		1 25%	4
anders	10 32%	17 53%	4 13%	1 3%	32
onbekend	2 67%	1 33%			3
Totaal	213 33%	308 48%	76 12%	50 8%	647

* Frequentie van totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991 naar etnische groep, volgens eigen opgave van de respondenten, zie vragenlijst, vraag 2c.

Tabel 5. Passieve deelname aan cultuur in één jaar naar woonplaats
(in percentages)

Woon- plaats	geen bezoek/ onbekend	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.= 100%=
Arnhem	35	48	10	6	351
Velp	25	58	10	6	48
Westervoort	50	39	7	4	46
Elst	30	57	9	4	23
Huissen	32	41	9	18	22
Rheden	28	44	6	22	18
Zevenaar	20	40	27	13	15
Oosterbeek	31	54		15	13
Dieren	15	46	31	8	13
Duiven	22	67	11		9
rest regio	35	37	19	9	54
Nijmegen			50	50	2
rest Gelderland	12	54	23	12	26
rest Nederland			100		1
onbekend/ n.v.t	33	50		17	6
Totaal	213 33%	308 48%	76 12%	50 8%	647

* Frequentie van totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991 naar woonplaats

Tabel 6. Passief bezoek aan cultuur in één jaar naar wijk (in percentages) *

Wijk	geen bezoek/ n.v.t.	wel bezoek	Tot.= 100%
Oude Stad	33	67	6
Oost oude stad	67	33	3
Arnh. Broek	22	78	9
Presikhaaf	48	52	52
Klarendal	31	69	26
Velperweg	10	90	29
Alteveer/Cranev.	17	83	6
Geitenkamp	48	52	25
Arnh. N.-W.	15	85	13
Schaarsbergen	-	100	1
Arnhem-West	33	67	6
Tot. Arnhem-Noord	36	64	176
Malb.-West	17	83	6
Malb.-Oost	52	48	33
Malb. Z.-O.	33	67	12
Elden	50	50	4
Elderveld	29	71	48
De Laar	38	62	40
Rijkerswoerd	56	44	9
Tot. Arnhem-Zuid	38	62	152
onbekend	30	70	319
Totaal	33	67	647

* Frequentie van totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991 naar wijk

Tabel 7. Passieve deelname aan cultuur in één jaar per school *

School	geen be- zoek/ n.v.t.	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.=
Lorentz	24 23%	52 50%	14 14%	14 13%	104
Presikhaaf	54 45 %	48 40%	12 10%	5 4%	119
Sonsbeek (AVO- deel)	9 33%	14 52%	2 7%	2 7%	27
Chr. Lyceum	8 12%	35 52%	15 22%	10 15%	68
Sted. Gymn.	5 17%	15 52%	7 24%	2 7 %	29
Maarten v. Rossum	38 59%	21 33%	5 8%		64
IJsseloord	33 47%	35 49%	3 4%		71
Groot Gelre	15 27%	24 44%	8 15%	8 15%	55
Sonsbeek (MBO- deel)	27 25%	64 59%	10 9%	8 7%	109
onbekend				1 100%	1
Totaal	213 33%	308 48%	76 12%	50 8%	647

* Frequentie van totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991

Tabel 8. Frequentie van passief bezoek aan theater per school in % *

School	nooit	soms	vaak	onbekend	Tot.= 100%
Lorentz	22	69	7	2	104
Presikhaaf	36	61	3	1	119
Sonsbeek (AVO-deel)	37	56	4	4	27
Chr. Lyceum	15	84	2	-	68
Sted. Gymnasium	17	76	7	-	29
Maarten v. Rossum	44	56	-	-	64
IJsseloord	61	37	3	-	71
Groot Gelre	53	44	4	-	55
Sonsbeek (MBO-deel)	25	73	3	-	109
onbekend	-	100	-	-	1
Totaal	34	62	3	1	647

* Frequentie van totale bezoek in 1991 van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater per school

Tabel 9. Frequentie van passief bezoek aan muziek per school in % *

School	nooit	soms	vaak	onbekend	Tot.= 100%
Lorentz	30	62	10	-	104
Presikhaaf	45	46	8	1	119
Sonsbeek (AVO-deel)	26	56	15	4	27
Chr. Lyceum	18	69	12	2	68
Sted. Gymnasium	38	48	14	-	29
Maarten v. Rossum	58	38	5	-	64
IJsseloord	42	52	6	-	71
Groot Gelre	6	73	20	2	55
Sonsbeek (MBO-deel)	16	74	10	-	109
onbekend	-	100	-	-	1
Totaal	31	58	10	1	647

* Frequentie van totale bezoek in 1991 van leerlingen aan instellingen op het terrein van muziek per school

Tabel 10. Frequentie van passief bezoek aan muziektheater per school in % *

School	nooit	soms	vaak	onbekend	Tot.= 100%
Lorentz	49	46	3	2	104
Presikhaaf	69	29	2	1	119
Sonsbeek (AVO-deel)	74	26	-	-	27
Chr. Lyceum	47	53	-	-	68
Sted. Gymnasium	35	52	14	-	29
Maarten v. Rossum	86	14	-	-	64
IJsseloord	80	18	1	-	71
Groot Gelre	67	31	2	-	55
Sonsbeek (MBO-deel)	68	31	-	-	109
onbekend	-	100	-	-	1
Totaal	65	33	2	1	647

* Frequentie van totale bezoek in 1991 van leerlingen aan instellingen op het terrein van muziektheater per school

Tabel 11. Frequentie van passief bezoek aan dans en ballet per school in % *

School	nooit	soms	vaak	onbekend	Tot.= 100%
Lorentz	69	24	5	2	104
Presikhaaf	87	12	1	1	119
Sonsbeek (AVO-deel)	63	33	4	-	27
Chr. Lyceum	67	29	3	-	69
Sted. Gymnasium	76	24	-	-	29
Maarten v. Rossum	88	9	3	-	64
IJsseloord	85	13	3	-	71
Groot Gelre	75	22	4	-	55
Sonsbeek (MBO-deel)	76	21	3	-	109
onbekend	100	-	-	-	1
Totaal	77	19	3	1	647

* Frequentie van totale bezoek in 1991 van leerlingen aan instellingen op het terrein van dans per school

Tabel 12. Frequentie van passief bezoek aan beeldende kunst per school in % *

School	nooit	soms	vaak	onbekend	Tot.= 100%
Lorentz	19	69	12	-	104
Presikhaaf	25	61	12	2	119
Sonsbeek (AVO-deel)	33	59	7	-	27
Chr. Lyceum	12	68	21	-	68
Sted. Gymnasium	7	83	10	-	29
Maarten v. Rossum	63	38	-	-	64
IJsseloord	58	41	1	-	71
Groot Gelre	22	71	7	-	55
Sonsbeek (MBO-deel)	26	62	12	-	109
onbekend	-	100	-	-	1
Totaal	29	61	10	-	647

* Frequentie van totale bezoek in 1991 van leerlingen aan instellingen op het terrein van beeldende kunst per school

Tabel 13. Passief bezoek aan cultuur in één jaar naar schoolopleiding in % *

Opleiding	geen bezoek/ n.v.t.	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.= 100%=
LBO	53	42	6		135
MAVO	41	48	6	6	90
MBO	26	54	11	10	164
MAVO/HAVO brugklas	42	40	16	2	50
HAVO	40	45	10	5	62
HAVO/VWO brugklas	30	56	7	7	27
VWO	8	49	24	19	119
Totaal	33	48	12	8	647

* Frequentie van totale bezoek in 1991 van leerlingen aan instellingen op het terrein van cultuur naar schoolopleiding

Tabel 14. Passief bezoek aan cultuur in één jaar van bezitters en niet-bezitters CJP in % *

Bezit CJP	geen bezoek/ onbekend	1-5x	6-10x	11x of meer	Tot.= 100%=
ja	8	45	21	26	53
nee	35	47	11	6	557
onbekend	35	54	8	3	37
Totaal	33	48	12	8	647

* Frequentie van totale bezoek van leerlingen aan instellingen op het terrein van theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst in 1991 naar wijk van bezitters en niet-bezitters van een Cultureel Jongeren Paspoort

Tabel 15. Bezochte Arnhemse accommodaties per genre *

Genre accommodatie	Aantal keren genoemd
grotere muziek- accommodatie (Muis S.)	37
groot multi-functioneel gebouw (Rijnhal)	105
grotere theater- accommodatie (Schouwburg al dan niet in combinatie met schoolgeb.)	275
schoolgebouw	73
accommodatie beeldende kunst (museum al dan niet in combinatie met schoolgeb., galerie)	182
jongerencentrum/discotheek	28
diverse accommodaties (open lucht, buurthuis, kerk, muziekschool, etc.)	64

* accommodaties die door respondenten genoemd werden bij bezochte Arnhemse voorstellingen, optredens, tentoonstellingen, etc.

Tabel 16. Gemiddeld gegeven cijfer per theater-genre *

Genre	gem. cijfer	aantal keer een cijfer gegeven
activiteit/project al dan niet in combinatie met voorstelling	6	44
experimenteel toneel/vrij toneel	7	18
repertoire toneel	7	86
kindertheater/jeugdtheater	7	54
cabaret	8	30
diversen (mime/pantomime, poppentheater, cicus)	7	4
onbekend	7	18

* gemiddeld cijfer per genre van de door de respondenten genoemde Arnhemse voorstellingen, activiteiten, etc. op het terrein van theater

Tabel 17. Gemiddeld gegeven cijfer per muziek-genre *

Genre	gem. cijfer	aantal keer een cijfer gegeven
klassieke muziek, koorzang	8	25
harmonie/fanfare/accordeon- orkest/slagwerk-ensemble	8	11
populaire en amusementsmuziek, zang, chanson	8	24
pop-, rock-, reggae-, rep-muziek	8	131
diversen	8	12
onbekend	8	13

* gemiddeld cijfer per genre van de door de respondenten genoemde Arnhemse optredens, concerten, etc. op het terrein van muziek

Tabel 18. Gemiddeld gegeven cijfer per genre van beeldende kunst-bezoek *

Genre	gem. cijfer	aantal keer genoemd
activiteit/project al dan niet in combinatie met tentoonst./ rondleiding	6	15
bezoek aan een museum (niet specifiek gericht op tentoonstelling)	7	100
bezoek tentoonstelling	7	48
onbekend	8	2

* gemiddeld cijfer per genre bezoek van het door de respondenten genoemde Arnhemse aanbod op het terrein van de beeldende kunst

Tabel 19. Gemiddeld gegeven cijfer per Arnhems theater-aanbod
(alleen indien 10 of meer keer genoemd)

Aanbod	Gem. cijfer	Aantal keer genoemd
rondleiding schouwburg	7	23
voorstelling buitenlands toneelstuk (LOKV)	6	18
lesproject+voorstelling Theater v.h. Oosten	6	11
"Stefan", Muztheater	7	10
"Tovenaar v. Oz", groep onbekend	7	16
"Help", Meespeeltheater	7	13
"Heb je dan tijgers in de Kongo", F.Groothof/ H.v.Reythoven	8	10

* gemiddeld gegeven cijfer van het door de respondenten genoemde Arnhems aanbod op het terrein van theater, alleen voorzover het aanbod 10 keer of meer werd genoemd)

Tabel 20. Gemiddeld gegeven cijfer per Arnhems muziek-aanbod
(alleen indien 10 of meer keer genoemd)

Aanbod	Gem. cijfer	Aantal keer genoemd
concert HGO	8	19
optreden Gloria Estefan	8	18
optreden MC Hammer	9	19
optreden Lenny Kravitz	9	19
optreden Public Enemy	9	10

* gemiddeld gegeven cijfer van het door de respondenten genoemde Arnhems aanbod op het terrein van muziek, alleen voorzover het aanbod 10 keer of meer werd genoemd)

Tabel 21. Gemiddeld gegeven cijfer per Arnhems beeldende kunst-aanbod
(alleen indien 10 of meer keer genoemd)

Aanbod	Gem. cijfer	Aantal keer genoemd
"De fascinerende wereld van Stonehenge" (tent. Gem.museum)	7	10
bezoek Gem.museum (niet specifiek gericht op tentoonstelling)	7	72
bezoek Kröller Müller (niet specifiek gericht op tentoonstelling)	6	28
v. Gogh tentoonstelling, Kröller Müller	7	11

* gemiddeld gegeven cijfer van het door de respondenten genoemde Arnhems aanbod op het terrein van beeldende kunst, alleen voorzover het aanbod 10 keer of meer werd genoemd)

Tabel 22. Theater-aanbod met minimaal 5 keer een hogere waardering dan een 6 *

Aanbod	Aantal keer hoog gewaardeerd
rondleiding Schouwburg	13
"Le Pavillon des Enfants Fous", LOKV	6
"Tovenaar van Oz", groep onbekend	12
"Stefan", Muztheater	9
"Heb je dan tijgers in de Kongo", F. Groothof/H. v. Reythoven	10
"Tamar voor, Tamar na", Groep Steil	5
"Help", Meespeeltheater	9
"Dichter bij mij schreeuw ik", Theater v.h. Oosten	6
"Iphgeneia in Taurus", Theater v.h. Oosten	6
lesproject en voorstelling Theater v.h. Oosten	6

* theater-aanbod dat minimaal vijf keer van respondenten een cijfer 6 of hoger kreeg

Tabel 23. Muziek-aanbod met minimaal 5 keer een hogere waardering dan een 6 *

Aanbod	Aantal keer hoog gewaardeerd
concert H.G.O.	18
concert Magnificent Seven	6
optreden Lois Lane	7
optreden MC Hammer	19
optreden Lenny Kravitz	18
optreden Gloria Estefan	18
optreden Public Enemy	10

* muziek-aanbod dat minimaal vijf keer van respondenten een cijfer 6 of hoger kreeg

Tabel 24. Beeldende kunst-aanbod met minimaal 5 keer een hogere waardering dan een 6 *

Aanbod	Aantal keer hoog gewaardeerd
bezoek Gemeentemuseum	50
bezoek Kröller Müller	14
v. Gogh-tentoonstelling, Kröller Müller	42
"De fascinerende wereld van Stonehenge", tentoonstelling Gemeentemuseum	5
Project "Schilderijen en schilderen", Gemeentemuseum/ Mariënburg	5
tentoonstellingen Gemeentemuseum, waarvan naam onbekend	5

* beeldende kunst-aanbod dat minimaal vijf keer van respondenten een cijfer 6 of hoger kreeg

Tabel 25. Meningen van bezoekers over de Schouwburg Arnhem in %*

uitspraak	mening: van goed tot slecht, etc					geen mening	onbekend/n.v.t.
voorstellingen goed-slecht	21	42	28	4	1	4	-
geschikt voor jongeren vold.-onvold.	9	9	15	18	15	33	-
ruimte gezellig-ongezellig	23	35	23	6	2	10	-
voorstellingen leerzaam-niet leerz.	6	16	21	12	9	32	5

100 % =aantal bezoekers= 287

* respondenten die de afgelopen 3 jaar wel eens een bezoek hebben gebracht

Tabel 26. Meningen van bezoekers over het Theater v.h. Oosten in %*

Uitspraak	mening: goed-slecht, etc					geen mening	onbekend/n.v.t.
voorstellingen goed-slecht	30	35	20	10	-	3	3
geschikt voor jongeren vold.-onvold.	23	25	10	8	5	30	-
ruimte gezellig-ongezellig	23	20	8	13	8	30	-
voorstellingen leerzaam-niet leerz.	15	28	18	8	3	28	3

100 % =aantal bezoekers= 40

* respondenten die de afgelopen 3 jaar wel eens een bezoek hebben gebracht

Tabel 27. Meningen van bezoekers over Het Gelders Orkest in %*

Uitspraak	mening: goed-slecht, etc					geen mening	onbekend/n.v.t.
concerten goed-slecht	33	22	16	11	4	13	-
geschikt voor jongeren vold.-onvold.	18	16	13	4	18	31	-
ruimte gezellig-ongezellig	36	20	24	7	2	11	-
voorstellingen leerzaam-niet leerz.	18	9	29	4	7	33	-

100% =aantal bezoekers= 45

* respondenten die de afgelopen 3 jaar wel eens een bezoek hebben gebracht

Tabel 28. Meningen van bezoekers over Introdans in %*

Uitspraak	mening: goed-slecht, etc					geen mening	onbekend/n.v.t.
voorstellingen goed-slecht	37	31	24	3	3	2	-
geschikt voor jongeren vold.-onvold.	31	18	13	7	13	18	2
ruimte gezellig-ongezellig	27	10	5	-	5	52	2
voorstellingen leerzaam-niet leerz.	21	16	19	2	10	29	3

100% =aantal bezoekers= 62

* respondenten die de afgelopen 3 jaar wel eens een bezoek hebben gebracht

Tabel 29. Meningen van bezoekers over het Gemeentemuseum Arnhem in %*

Uitspraak	mening: goed-slecht, etc					geen mening	onbekend/n.v.t.
tentoonstellingen goed-slecht	19	32	29	7	6	8	-
geschikt voor jongeren vold.-onvold.	11	15	20	18	19	18	-
ruimte gezellig-ongezellig	13	17	25	16	17	12	1
voorstellingen leerzaam-niet leerz.	24	28	19	8	5	16	1

100 % = aantal bezoekers= 224

* respondenten die de afgelopen 3 jaar wel eens een bezoek hebben gebracht

BIJLAGE 2aVRAGENLIJST CULTUURPARTICIPATIE ARNHEMSE SCHOLIEREN: de respons per vraag

respons per school: zie bijlage 2b
 respons per opleiding: idem
 respons per leerjaar: idem

TOELICHTING

De vragenlijst begint met een aantal vragen over jou persoonlijk. Daarna gaat de vragenlijst over verschillende terreinen op cultureel gebied, nl. theater, muziek, muziektheater, dans en beeldende kunst. Over elk onderdeel worden telkens hetzelfde soort vragen gesteld. Daarna worden er een aantal vragen gesteld om je mening te weten te komen over verschillende Arnhemse instellingen. Tenslotte worden er nog een aantal vragen over lidmaatschappen, abonnementen, e.d. gesteld.

KORTE VRAGEN VOORAF.

WE BEGINNEN MET EEN AANTAL MIN OF MEER PERSOONLIJKE VRAGEN OVER JOU.
 WIL JE S.V.P. DE ANTWOORDEN AANKRUISEN IN DE DAARVOOR BESTEMDE HOKJES OF
 OPSCHRIJVEN OP DE STIPPELLIJN.

1. Hoe oud ben je?

..... jaar: respons zie bijlage 2b

2a. Ben je een jongen of een meisje ?

(1)			jongen	47 %
(2)			meisje	52 %
			onbekend	1 %

2b. Welke nationaliteit heb je?

D.W.Z. IN WELK LAND BEN JE OFFICIEEL INGESCHREVEN?

(1)			Nederlandse nationaliteit	93 %
(2)			andere nationaliteit, nl.	6 %
			onbekend	1 %

2c. Reken je jezelf tot één van de volgende groepen?

(1)			Antilliaanse	1 %
(2)			Surinaamse	2 %
(3)			Marokkaanse	2 %
(4)			Turkse	2 %
(5)			Molukse	1 %
(6)			andere, nl. ...	5 %
(7)			nee, ik behoor tot géén van bovenstaande groepen	86 %
			onbekend	1 %

3a. Waar woon je (woonplaats)?

(1)			Arnhem	54 %
(2)			andere plaats nl.:.zie bijlage.2b.-->GA NAAR VRAAG 4	45 %
			onbekend	1 %

3b. In welke straat woon je?

.....respons:zie bijlage 2b.....

VRAGEN OVER THEATER.

DE VRAGEN 4 TOT EN MET 13 GAAN OVER THEATER. WIL JE S.V.P. DE ANTWOORDEN AANKRUISEN IN DE DAARVOOR BESTEMDE HOKJES OF OPSCHRIJVEN OP DE STIPPELLIJK.

4. Ben je wel eens naar een theatervoorstelling geweest? Dat wil zeggen toneel, cabaret, mime, poppentheater of kindertheater?

(1)			nooit ---> GA NAAR VRAAG 12	34 %
(2)			soms	62 %
(3)			vaak	3 %
			onbekend	1 %

5. Hoe lang is het geleden dat je voor het laatst naar zo'n voorstelling geweest bent?

(1)			minder dan een maand geleden	5 %
(2)			tussen 1 en 6 maanden geleden	15 %
(3)			tussen 7 en 12 maanden geleden	11 %
(4)			meer dan 1 jaar maar korter dan 3 jaar geleden --->ga naar vraag 8	20 %
(5)			3 jaar of langer gelden --->ga naar vraag 8	11 %
(6)			weet niet	4 %
			n.v.t. (nooit geweest)	34 %
			onbekend	- %

6. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar zo'n voorstelling geweest?

aantal keren:.....respons: zie bijlage 2b

7. Waar (in welke stad of dorp) waren de voorstellingen?

WIL JE, INDIEN JE VAAK GEWEEST BENT, ALLEEN DE LAATSTE DRIE KEER INVULLEN.

Plaats: 1.....respons: zie bijlage 2b.....
2.
3.

8. Ben je wel eens met je ouders (of verzorgers) naar een theatervoorstelling geweest?

(1)			nooit (met ouders)	37 %
(2)			soms	27 %
(3)			vaak	2 %
			n.v.t. (nooit geweest)	34 %
			onbekend	1 %

9. Ben je wel eens met of op de school waar je nu op zit naar een theatervoorstelling geweest?

(1)			nooit (met school)---> GA NAAR VRAAG 11	43 %
(2)			soms	22 %
(3)			vaak	1 %
			n.v.t. (nooit geweest)	34 %
			onbekend	1 %

10. Zo ja, werd het bezoek aan de voorstelling wel eens van te voren voorbereid of achteraf in de klas behandeld?

WE BEDOELEN EEN UITGEBREIDE VOOR- OF NABESPREKING VAN DE VOORSTELLING OF BEPAALDE SPECIALE ACTIVITEITEN RONDOM HET BEZOEK AAN DE VOORSTELLING.

vooraf:	(1) ☐	ja	16 %	achteraf:	(1) ☐	ja	14 %
	(2) ☐	nee	6 %		(2) ☐	nee	7 %
		n.v.t.	77 %			n.v.t.	77 %
		onbekend	2 %			onbekend	3 %

11. Ben je wel eens uit jezelf gegaan (dus niet met je ouders of school)?

(1) ☐	nooit (uit zichzelf)	43 %
(2) ☐	soms	19 %
(3) ☐	vaak	2 %
	n.v.t. (nooit gegaan)	34 %
	onbekend	2 %

12. Hieronder staan enkele uitspraken over theater. Wil je per uitspraak aangeven in hoeverre je het hiermee eens bent.

JE HEBT DAARBIJ STEEDS DE KEUZE UIT VIJF ANTWOORDMOGELIJKHEDEN. KRUIS S.V.P. PER UITSPRAAK HET HOKJE AAN, DAT HET MEEST OVEREENKOMT MET JE EIGEN MENING.

	uitspraak over theater	hele- maal eens	eens	geen me- ning	on- eens	hele- maal on- eens	onbe- kend
b	een goede manier om je vrije tijd door te brengen	5 %	30 %	37 %	19 %	2 %	1 %
b	dat is niets voor jongeren zoals ik	5 %	14 %	22 %	37 %	17 %	1 %
c	dat spreekt mij wel aan	5 %	29 %	25 %	20 %	20 %	1 %
d	dat interesseert mij heel weinig	20 %	32 %	13 %	26 %	6 %	1 %
e	dat zou ik graag meer doen	7 %	18 %	18 %	35 %	22 %	1 %
f	dat is voor mij gezellig een dagje of avondje uit	9 %	25 %	17 %	26 %	22 %	1 %
g	ik ga liever ergens anders heen als ik uit ga	50 %	23 %	17 %	8 %	2 %	1 %
h	dat vind ik meestal erg saai	16 %	20 %	25 %	30 %	9 %	1 %
i	ik vind het te duur	1 %	21 %	44 %	20 %	9 %	1 %
j	ik weet niks van theater af	16 %	29 %	27 %	27 %	6 %	1 %
k	ik heb er geen tijd voor	12 %	27 %	20 %	34 %	7 %	1 %
l	ik weet meestal niet wat de programma's zijn	24 %	40 %	17 %	14 %	5 %	1 %

VRAGEN OVER MUZIEK.

DE VRAGEN 14 TOT EN MET 23 GAAN OVER MUZIEK.

14. Ben je wel eens naar een muziekkuitvoering of concert geweest?
DAT WIL ZEGGEN VAN ALLERLEI SOORTEN MUZIEK: KLASSIEKE MUZIEK, POPMUZIEK, JAZZ, ENZ.?
(1)			nooit ---> GA NAAR VRAAG 22	31 %
(2)			soms	58 %
(3)			vaak	10 %
			onbekend	1 %
15. Hoe lang is het geleden dat je voor het laatst naar een muziekkuitvoering of concert geweest bent?
(1)			minder dan een maand geleden	8 %
(2)			tussen 1 en 6 maanden geleden	20 %
(3)			tussen 7 en 12 maanden geleden	15 %
(4)			meer dan 1 jaar maar korter dan 3 jaar geleden--->ga naar vraag 18	17 %
(5)			3 jaar of langer geleden --->ga naar vraag 18	5 %
(6)			weet niet	3 %
			n.v.t. (nooit geweest)	31 %
			onbekend	1 %
16. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar een muziekkuitvoering of concert geweest?
- aantal keren:respons: zie bijlage 2b
17. Waar (in welke stad of dorp) was dat?
WIL JE, INDIEN JE MEERMALEN GEWEEST BENT, ALLEEN DE LAATSTE DRIE KEER INVULLEN.
- Plaats: 1.respons: zie bijlage 2b.....
2.
3.
18. Ben je wel eens met je ouders (of verzorgers) naar een muziekkuitvoering of concert geweest?
(1)			nooit (met ouders)	39 %
(2)			soms	25 %
(3)			vaak	5 %
			n.v.t. (nooit geweest)	31 %
			onbekend	1 %
19. Ben je wel eens met of op de school waar je nu op zit naar een muziekkuitvoering of concert geweest?
(1)			nooit (met school)---> GA NAAR VRAAG 21	65 %
(2)			soms	3 %
(3)			vaak	- %
			n.v.t. (nooit geweest)	31 %
			onbekend	1 %

20. Zo ja, werd het bezoek daaraan wel eens van te voren voorbereid of achteraf in de klas behandeld?

WE BEDOELEN EEN UITGEBREIDE VOOR- OF NABESPREKING VAN DE MUZIEKUITVOERING OF HET CONCERT OF BEPAALDE SPECIALE ACTIVITEITEN RONDOM HET BEZOEK.

vooraf:	(1)	☐	ja	1 %	achteraf:	(1)	☐	ja	1 %
	(2)	☐	nee	2 %		(2)	☐	nee	3 %
			n.v.t.	96 %				n.v.t.	96 %
			onbekend	1 %				onbekend	1 %

21. Ben je wel eens uit jezelf gegaan (dus niet met je ouders of school)?

(1)	☐	nooit (uit zichzelf)	18 %
(2)	☐	soms	38 %
(3)	☐	vaak	11 %
		n.v.t. (nooit gegaan)	31 %
		onbekend	3 %

22. Hieronder staan enkele uitspraken over muziekuitvoeringen en concerten.

Wil je per uitspraak aangeven in hoeverre je het hiermee eens bent.

JE HEBT DAARBIJ STEEDS DE KEUZE UIT VIJF ANTWOORDMOGELIJKHEDEN. KRUIS S.V.P. PER UITSPRAAK HET HOKJE AAN, DAT HET MEEST OVEREENKOMT MET JE EIGEN MENING.

	uitspraak over muziekuitvoering of concert	helemaal eens	eens	geen mening	on-eens	helemaal on-eens	onbekend
g	een goede manier om je vrije tijd door te brengen	28 %	13 %	13 %	8 %	2 %	1 %
g	dat is niets voor jongeren zoals ik	2 %	3 %	9 %	43 %	42 %	1 %
c	dat spreekt mij wel aan	29 %	54 %	9 %	6 %	2 %	1 %
d	dat interesseert mij heel weinig	9 %	4 %	9 %	45 %	31 %	1 %
e	dat zou ik graag meer doen	26 %	40 %	19 %	10 %	3 %	2 %
f	dat is voor mij gezellig een dagje of avondje uit	28 %	47 %	14 %	7 %	5 %	1 %
g	ik ga liever ergens anders heen als ik uit ga	11 %	13 %	29 %	31 %	15 %	1 %
h	dat vind ik meestal erg saai	1 %	4 %	15 %	44 %	32 %	1 %
i	ik vind het te duur	9 %	29 %	30 %	22 %	9 %	1 %
j	ik weet niks van muziek af	2 %	4 %	9 %	45 %	39 %	1 %
k	ik heb er geen tijd voor	3 %	16 %	22 %	40 %	18 %	2 %
l	ik weet meestal niet wat de programma's zijn	7 %	23 %	22 %	31 %	16 %	1 %

VRAGEN OVER MUZIEKTHEATER.

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER MUZIEKTHEATER.

24. Ben je wel eens naar een muziektheatervoorstelling geweest, d.w.z. naar een opera, operette, musical, show of revue?

(1)			nooit ---> GA NAAR VRAAG 32	65 %
(2)			soms	33 %
(3)			vaak	2 %
			onbekend	1 %

25. Hoe lang is het geleden dat je voor het laatst naar zo'n voorstelling geweest bent?

(1)			minder dan een maand geleden	2 %
(2)			tussen 1 en 6 maanden geleden	8 %
(3)			tussen 7 en 12 maanden geleden	7 %
(4)			meer dan 1 jaar maar korter dan 3 jaar geleden ->ga naar vraag 28	11 %
(5)			3 jaar of langer geleden --->ga naar vraag 28	6 %
(6)			weet niet	2 %
			n.v.t. (nooit geweest)	65 %
			onbekend	- %

26. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar zo'n voorstelling geweest?

aantal keren:respons: zie bijlage 2b

27. Waar (in welke stad of dorp) waren de voorstellingen?

WIL JE, INDIEN JE VAAK GEWEEST BENT, ALLEEN DE LAATSTE DRIE KEER INVULLEN.

Plaats:1...respons: zie bijlage 2b.....
2.
3.

28. Ben je wel eens met je ouders (of verzorgers) naar zo'n voorstelling geweest?

(1)			nooit (met ouders)	12 %
(2)			soms	21 %
(3)			vaak	2 %
			n.v.t. (nooit geweest)	65 %
			onbekend	1 %

29. Ben je wel eens met of op de school waar je nu op zit naar zo'n voorstelling geweest?

(1)			nooit (met school) ---> GA NAAR VRAAG 31	32 %
(2)			soms	3 %
(3)			vaak	- %
			n.v.t. (nooit geweest)	65 %
			onbekend	- %

30. Zo ja, werd het bezoek aan de voorstelling wel eens van te voren voorbereid of achteraf in de klas behandeld?

WE BEDOELEN EEN UITGEBREIDE VOOR- OF NABESPREKING VAN DE VOORSTELLING OF BEPAALDE SPECIALE ACTIVITEITEN RONDONOM HET BEZOEK AAN DE VOORSTELLING.

vooraf:	(1)			ja	2 %	achteraf:	(1)			ja	2 %
	(2)			nee	1 %		(2)			nee	1 %
				n.v.t.	97 %					n.v.t.	97 %
				onbekend	1 %					onbekend	1 %

31. Ben je wel eens uit jezelf gegaan (dus niet met je ouders of school)?

(1)	nooit (uit zichzelf)	23 %
(2)	soms	10 %
(3)	vaak	1 %
	n.v.t. (nooit gegaan)	65 %
	onbekend	2 %

32. Hieronder staan enkele uitspraken over muziektheater. Wil je per uitspraak aangeven in hoeverre je het hiermee eens bent.

JE HEBT DAARBIJ STEEDS DE KEUZE UIT VIJF ANTWOORDMOGELIJKHEDEN. KRUIS S.V.P. PER UITSPRAAK HET HOKJE AAN, DAT HET MEEST OVEREENKOMT MET JE EIGEN MENING.

	uitspraak over muziektheater (opera, operette, musical, show of revue)	hele- maal eens	eens	geen- me- ning	on- eens	hele- maal on- eens	onbe- kend
g	een goede manier om je vrije tijd door te brengen	5 %	28 %	30 %	19 %	17 %	1 %
g	dat is niets voor jongeren zoals ik	14 %	16 %	28 %	32 %	17 %	1 %
c	dat spreekt mij wel aan	5 %	29 %	20 %	27 %	17 %	1 %
e	dat interesseert mij heel weinig	19 %	31 %	15 %	26 %	5 %	2 %
e	dat zou ik graag meer doen	5 %	19 %	24 %	30 %	21 %	1 %
f	dat is voor mij gezellig een dagje of avondje uit	6 %	24 %	21 %	24 %	23 %	1 %
g	ik ga liever ergens anders heen als ik uit ga	40 %	26 %	19 %	11 %	3 %	1 %
h	dat vind ik meestal erg saai	13 %	19 %	27 %	26 %	5 %	1 %
i	ik vind het te duur	13 %	21 %	46 %	14 %	5 %	1 %
j	ik weet er niks van af	23 %	29 %	24 %	20 %	3 %	1 %
k	ik heb er geen tijd voor	13 %	21 %	29 %	30 %	7 %	1 %
l	ik weet meestal niet wat de programma's zijn	25 %	37 %	20 %	13 %	4 %	1 %

VRAGEN OVER DANS.

DE VRAGEN 34 TOT EN MET 43 GAAN OVER DANS.

34. Ben je wel eens naar een ballet- of dansvoorstelling geweest?
OOK VOORSTELLINGEN BUITEN DE THEATERS WORDEN MEEGEREKEND.
(1)	_	nooit ---> GA NAAR VRAAG 42	77 %
(2)	_	soms	19 %
(3)	_	vaak	3 %
	_	onbekend	1 %
35. Hoe lang is het geleden dat je voor het laatst naar zo'n voorstelling geweest bent?
(1)	_	minder dan een maand	1 %
(2)	_	tussen 1 en 6 maanden geleden	3 %
(3)	_	tussen 7 en 12 maanden geleden	4 %
(4)	_	meer dan 1 jaar maar korter dan 3 jaar geleden ->ga naar vraag 38	7 %
(5)	_	3 jaar of langer geleden --->ga naar vraag 38	5 %
(6)	_	weet niet	2 %
	_	n.v.t. (nooit geweest)	77 %
	_	onbekend	1 %
36. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar zo'n voorstelling geweest?
aantal keren:respons: zie bijlage 2b
37. Waar (in welke stad of dorp) waren de voorstellingen?
WIL JE, INDIEN JE VAAK GEWEEST BENT, ALLEEN DE LAATSTE DRIE KEER INVULLEN.
- Plaats: 1..respons: zie bijlage 2b.....
2.
3.
38. Ben je wel eens met je ouders (of verzorgers) naar een ballet- of dansvoorstelling geweest?
(1)	_	nooit (met ouders)	9 %
(2)	_	soms	13 %
(3)	_	vaak	1 %
	_	n.v.t. (nooit geweest)	77 %
	_	onbekend	- %
39. Ben je wel eens met of op de school waar je nu op zit naar zo'n voorstelling geweest?
(1)	_	nooit (met school) ---> GA NAAR VRAAG 41	18 %
(2)	_	soms	4 %
(3)	_	vaak	0 %
	_	n.v.t.	77 %
	_	onbekend	1 %
40. Zo ja, werd het bezoek aan de voorstelling wel eens van te voren voorbereid of achteraf in de klas behandeld?
WE BEDOELEN EEN UITGEBREIDE VOOR- OF NABESPREKING VAN DE VOORSTELLING OF BEPAALDE SPECIALE ACTIVITEITEN RONDOM HET BEZOEK AAN DE VOORSTELLING.
vooraf:	(1)	_	ja	2 %	achteraf:	(1)	_	ja	2 %
	(2)	_	nee	1 %		(2)	_	nee	1 %
		_	n.v.t.	96 %			_	n.v.t.	96 %
		_	onbekend	1 %			_	onbekend	1 %

41. Ben je wel eens uit jezelf gegaan (dus niet met je ouders of school)?

(1)	—	nooit (uit zichzelf)	9 %
(2)	—	soms	8 %
(3)	—	vaak	2 %
		n.v.t	77 %
		onbekend	4 %

42. Hieronder staan enkele uitspraken over ballet- en dansvoorstellingen. Wil je per uitspraak aangeven in hoeverre je het hiermee eens bent.

JE HEBT DAARBIJ STEEDS DE KEUZE UIT VIJF ANTWOORDMOGELIJKHEDEN. KRUIS S.V.P. PER UITSPRAAK HET HOKJE AAN, DAT HET MEEST OVEREENKOMT MET JE EIGEN MENING.

	uitspraak over ballet- en dansvoorstellingen	helemaal eens	eens	geen mening	on-eens	helemaal on-eens	onbekend
a	een goede manier om je vrije tijd door te brengen	5 %	18 %	34 %	23 %	18 %	2 %
a	dat is niets voor jongeren zoals ik	16 %	19 %	29 %	24 %	9 %	2 %
c	dat spreekt mij wel aan	5 %	22 %	20 %	30 %	22 %	2 %
d	dat interesseert mij heel weinig	23 %	35 %	13 %	21 %	5 %	2 %
d	dat zou ik graag meer doen	5 %	15 %	21 %	30 %	25 %	2 %
f	dat is voor mij gezellig een dagje of avondje uit	5 %	16 %	25 %	26 %	27 %	2 %
a	ik ga liever ergens anders heen als ik uit ga	41 %	28 %	18 %	8 %	9 %	2 %
h	dat vind ik meestal erg saai	23 %	15 %	30 %	17 %	5 %	2 %
i	ik vind het te duur	12 %	15 %	52 %	13 %	5 %	2 %
j	ik weet er niks van af	27 %	35 %	22 %	15 %	5 %	2 %
k	ik heb er geen tijd voor	14 %	21 %	31 %	25 %	7 %	2 %
l	ik weet meestal niet wat de programma's zijn	28 %	33 %	23 %	11 %	3 %	3 %

VRAGEN OVER BEELDENDE KUNST.

NU VOLGEN ENKELE VRAGEN OVER BEELDENE KUNST IN MUSEA, EN DERGELIJKE.

44. Ben je wel eens naar een tentoonstelling of collectie van beeldende kunst, d.w.z. BEELDEN, SCHILDERIJEN EN TEKENINGEN, gaan kijken in een museum, een galerie of ergens anders?
(1)	☐	nooit ---> GA NAAR VRAAG 52	29 %
(2)	☐	soms	61 %
(3)	☐	vaak	10 %
	☐	onbekend	- %
45. Hoe lang is het geleden dat je daar voor het laatst naar toe bent geweest?
(1)	☐	minder dan een maand geleden	4 %
(2)	☐	tussen 1 en 6 maanden geleden	14 %
(3)	☐	tussen 7 en 12 maanden geleden	15 %
(4)	☐	meer dan 1 jaar maar korter dan 3 jaar geleden ->ga naar
vraag 48	25 %
(5)	☐	meer dan 3 jaar of langer geleden	8 %
(6)	☐	weet niet	5 %
		n.v.t. (nooit geweest)	29 %
		onbekend	1 %
46. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar geweest?
- aantal keren:respons zie bijlage 2b
47. Waar (in welke stad of dorp) waren de musea, galerieën of tentoonstellingen over beeldende kunst waar je geweest bent?
WIL JE, INDIEN JE VAAK GEWEEST BENT, ALLEEN DE LAATSTE DRIE KEER INVULLEN.
- Plaats: 1. ...respons: zie bijlage 2b.....
2.
3.
48. Ben je wel eens met je ouders (of verzorgers) naar een tentoonstelling of collectie van beeldende kunst gaan kijken in een museum, een galerie of ander gebouw?
(1)	☐	nooit (met ouders)	22 %
(2)	☐	soms	41 %
(3)	☐	vaak	7 %
		n.v.t. (nooit geweest)	29 %
		onbekend	1 %
49. Ben je wel eens met of op de school waar je nu op zit naar een tentoonstelling of collectie van beeldende kunst gaan kijken in een museum, een galerie of ander gebouw?
(1)	☐	nooit (met school) ---> GA NAAR VRAAG 51	46 %
(2)	☐	soms	24 %
(3)	☐	vaak	- %
		n.v.t. (nooit geweest)	29 %
		onbekend	1 %
50. Zo ja, werd het bezoek aan de wel eens van te voren voorbereid of achteraf in de klas behandeld?
- WE BEDOELEN EEN UITGEBREIDE VOOR- OF NABESPREKING VAN HET BEZOEK OF BEPAALDE SPECIALE ACTIVITEITEN RONDOM HET BEZOEK.
vooraf:	(1)	☐	ja	15 %	achteraf:	(1)	☐	ja	15 %
	(2)	☐	nee	8 %		(2)	☐	nee	7 %
			n.v.t.	75 %				n.v.t.	75 %
			onbekend	2 %				onbekend	3 %

51. Ben je wel eens uit jezelf gegaan (dus niet met je ouders of school)?

(1)	nooit (uit zichzelf)	40 %
(2)	soms	21 %
(3)	vaak	2 %
	n.v.t. (nooit geweest)	29 %
	onbekend	8 %

52. Hieronder staan enkele uitspraken over beeldende kunst in musea, en dergelijke. Wil je per uitspraak aangeven in hoeverre je het hiermee eens bent.

JE HEBT DAARBIJ STEEDS DE KEUZE UIT VIJF ANTWOORDMOGELIJKHEDEN. KRUIS S.V.P. PER UITSPRAAK HET HOKJE AAN, DAT HET MEEST OVEREENKOMT MET JE EIGEN MENING.

	uitspraak over het bekijken van collecties/tentoonstellingen van beeldende kunst in musea, e.d.	helemaal eens	eens	geen mening	on-eens	helemaal on-eens	onbekend
g	een goede manier om je vrije tijd door te brengen	7	25	28	23	15	1
g	dat is niets voor jongeren zoals ik	12	15	30	30	9	1
c	dat spreekt mij wel aan	6	27	20	30	16	1
d	dat interesseert mij heel weinig	18	31	15	23	6	2
d	dat zou ik graag meer doen	9	16	26	32	20	1
f	dat is voor mij gezellig een dagje of avondje uit	5	15	28	30	26	1
g	ik ga liever ergens anders heen als ik uit ga	39	33	16	7	3	1
h	dat vind ik meestal erg saai	20	27	23	23	6	1
i	ik vind het te duur	9	10	50	23	6	2
j	ik weet niks van beeldende kunst af	24	25	21	20	9	1
k	ik heb er geen tijd voor	12	22	31	28	6	1
l	ik weet meestal niet wat voor tentoonstellingen of collecties er zijn	22	33	24	16	4	2

VRAGEN OVER VERSCHILLENDE INSTELLINGEN.

WE WILLEN NU GRAAG WETEN WAT JE MENING IS OVER EEN AANTAL ARNHEMSE INSTELLINGEN IS. DAAROM WILLEN WE JE VRAGEN TELKENS IN EEN SCHEMA OP EEN AANTAL PUNTEN AAN TE GEVEN WAT JE ER VAN VINDT.

Voorbeeld: Je vindt de voorstellingen redelijk goed. Dan kun je het schema als volgt invullen:

goed	slecht	geen mening
	X	

Voorbeeld: Je vindt het er vrij ongezellig. Dan kun je het schema als volgt invullen:

gezel- lig	onge- zellig	geen mening
	X	

ALS EERSTE WILLEN GRAAG WETEN WAT JE MENING OVER DE ARNHEMSE SCHOUWBURG IS.

54. Ben je de afgelopen 3 jaar wel eens naar een voorstelling in de Arnhemse schouwburg geweest?

(1)		ja	44 %
(2)		nee	50 %
onbekend			6 %

55. Vind je de voorstellingen goed of slecht?

goed	slecht	geen mening	onbekend
11 %	21 %	16 %	3 %
2 %	42 %		6 %

56. Vind je dat er voldoende of onvoldoende voorstellingen zijn, die geschikt zijn voor jongeren?

vol- doende	onvol- doende	geen mening	onbekend
7 %	7 %	11 %	9 %
17 %	45 %		4 %

57. Vind je het gezellig of ongezellig in de Schouwburg?

gezel- lig	onge- zellig	geen mening	onbekend
14 %	20 %	15 %	5 %
5 %	37 %		4 %

58. Vind je de voorstellingen leerzaam of niet leerzaam?

leer-zaam					niet leer-zaam					geen mening					onbekend				
5 %	11 %	15 %	7 %	8 %						47 %					9 %				

OOK OVER HET THEATER VAN HET OOSTEN WILLEN WE GRAAG JE MENING WETEN

59. Ben je de afgelopen 3 jaar wel eens naar een voorstelling van Theater van het Oosten geweest?

(1)	☐	ja	6 %
(2)	☐	nee	83 %
	☐	onbekend	11 %

60. Vind je de voorstellingen goed of slecht?

goed					slecht					geen mening					onbekend				
3 %	3 %	3 %	1 %	2 %						73 %					16 %				

61. Vind je dat er voldoende of onvoldoende voorstellingen zijn, die geschikt zijn voor jongeren?

vol-doende					onvol-doende					geen mening					onbekend				
3 %	3 %	3 %	2 %	8 %						66 %					15 %				

62. Vind je het gezellig of ongezellig in het Theater aan de Rijn, het eigen gebouw van Theater van het Oosten ?

gezel-lig					onge-zellig					geen mening					onbekend				
2 %	2 %	2 %	1 %	3 %						75 %					15 %				

63. Vind je de voorstellingen leerzaam of niet leerzaam?

leer-zaam					niet leer-zaam					geen mening					onbekend				
3 %	3 %	4 %	1 %	1 %						72 %					16 %				

WE WILLEN OOK GRAAG WETEN WAT JE MENING OVER DE CONCERTEN EN CONCERT-REPETITIES VAN HGO (HET GELDERS ORKEST) IN MUSIS SACRUM IS.

64. Ben je de afgelopen 3 jaar wel eens naar het Gelders Orkest in Muis Sacrum geweest?

(1)	☐	ja	7 %
(2)	☐	nee	87 %
		onbekend	6 %

65. Vind je de concerten/concert-repetities van HGO in Muis goed of slecht?

goed					slecht	geen mening	onbekend
3 %	3 %	2 %	1 %	3 %		76 %	11 %

66. Vind je dat er voldoende of onvoldoende concerten/concert-repetities zijn, die geschikt zijn voor jongeren?

vol- doende					onvol- doende	geen mening	onbekend
5 %	3 %	4 %	3 %	10 %		64 %	11 %

67. Vind je het gezellig of ongezellig in Muis Sacrum (bij concerten/concert-repetities)?

gezel- lig					onge- zellig	geen mening	onbekend
7 %	4 %	4 %	1 %	3 %		70 %	10 %

68. Vind je de concerten/concert-repetities leerzaam of niet leerzaam?

leer- zaam					niet leer- zaam	geen mening	onbekend
3 %	2 %	7 %	2 %	5 %		71 %	10 %

NU VOLGEN EEN AANTAL VRAGEN OVER INTRODANS.

69. Ben je de afgelopen 3 jaar wel eens naar een voorstelling van Introdans geweest?

(1)	☐	ja	10 %
(2)	☐	nee	75 %
		onbekend	16 %

70. Vind je de voorstellingen van Introdans goed of slecht?

goed					slecht	geen mening	onbekend
4 %	4 %	3 %	1 %	1 %		74 %	12 %

71. Vind je dat er voldoende of onvoldoende voorstellingen zijn, die geschikt zijn voor jongeren?

vol-	onvol-	geen mening	onbekend

doende					doende	
5 %	4 %	4 %	3 %	9 %	61 %	14 %

72. Vind je het gezellig of ongezellig in het eigen gebouw van Introdans (bij voorstellingen)?

gezel- lig					onge- zellig	geen mening	onbekend
3 %	2 %	1 %	- %	2 %	77 %	14 %	

73. Vind je de voorstellingen leerzaam of niet leerzaam?

leer- zaam					niet leer- zaam	geen mening	onbekend
3 %	3 %	4 %	1 %	3 %	71 %	15 %	

TENSLOTTE WILLEN WE GRAAG JE MENING OVER HET GEMEENTEMUSEUM ARNHEM WETEN.

74. Ben je de afgelopen 3 jaar wel eens naar het Gemeentemuseum in Arnhem geweest?

(1)		ja	35 %
(2)		nee	53 %
		onbekend	12 %

75. Vind je de tentoonstellingen goed of slecht?

goed					slecht	geen mening	onbekend
8 %	14 %	13 %	3 %	3 %	50 %	10 %	

76. Vind je dat er voldoende of onvoldoende tentoonstellingen zijn, die geschikt zijn voor jongeren?

vol- doende					onvol- doende	geen mening	onbekend
5 %	7 %	10 %	7 %	12 %	50 %	10 %	

77. Vind je het gezellig of ongezellig in het Gemeentemuseum ?

gezel- lig					onge- zellig	geen mening	onbekend
6 %	8 %	11 %	7 %	9 %	51 %	7 %	

78. Vind je de tentoonstellingen leerzaam of niet leerzaam?

leer- zaam					niet leer- zaam	geen mening	onbekend
12 %	14 %	9 %	4 %	3 %	51 %	7 %	

OVERIGE VRAGEN.

JE BENT BIJNA AAN HET EIND VAN DE VRAGENLIJST. WE HEBBEN NOG EEN PAAR VRAGEN OVER ALLERLEI VERSCHILLENDE ONDERWERPEN.

79. Ben je de het afgelopen jaar wel eens naar een bioscoop geweest?
(1)	☐	ja	89 %
(2)	☐	nee	6 %
	☐	onbekend	5 %
80. Ben je het afgelopen jaar wel eens naar een filmhuis of kishuis geweest?
(1)	☐	ja	28 %
(2)	☐	nee	66 %
	☐	onbekend	6 %
81. Ben je lid van een bibliotheek?
(1)	☐	ja	86 %
(2)	☐	nee	9 %
	☐	onbekend	5 %
82. Ben je ingeschreven bij een muziekschool of muziekvereniging?
(1)	☐	ja	14 %
(2)	☐	nee	81 %
	☐	onbekend	5 %
83. Ben je ingeschreven bij een creativiteitscentrum (bijv. de Mariënborg)?
(1)	☐	ja	2 %
(2)	☐	nee	93 %
	☐	onbekend	5 %
84. Ben je in het bezit van een museumjaarkaart?
(1)	☐	ja	5 %
(2)	☐	nee	90 %
	☐	onbekend	5 %
85. Heb je voor het seizoen '91/'92 een abonnement of couponboekje voor de Schouwburg?
(1)	☐	ja	3 %
(2)	☐	nee	92 %
	☐	onbekend	5 %
86. Heb je voor het seizoen '91/'92 een Jongeren Theater Kaart?
(1)	☐	ja	1 %
(2)	☐	nee	93 %
	☐	onbekend	5 %
87. Bezit je een Cultureel Jongeren Paspoort (CJP)?
(1)	☐	ja	8 %	--> DE VOLGENDE (LAATSTE) VRAGEN HOEVEN NIET BEANTWOORD TE WORDEN.	
(2)	☐	nee	86 %		
	☐	onbekend	6 %		
88. Heb je wel eens van het CJP (Cultureel Jongeren Paspoort) gehoord?
(1)	☐	ja (maar heeft geen CJP)	47 %		
(2)	☐	nee	39 %	----> DE LAATSTE VRAAG HOEFT NIET BEANTWOORD TE WORDEN.	
	☐	heeft CJP	8 %		
	☐	onbekend	6 %		
89. Waarom heb je geen CJP (Cultureel Jongeren Paspoort)?
(1)	☐	ik weet niet wat ik met het CJP kan doen	6 %
(2)	☐	niet nodig	6 %
(3)	☐	geen belangstelling	18 %
(4)	☐	te duur	1 %

(5)		weet niet	11 %
(6)		anders	4 %
		n.v.t. (nooit van C.J.P.) gehoord	39 %
		n.v.t. (heeft CJP)	8 %
		onbekend	7 %

DIT WAS DE LAATSTE VRAAG. MISSCHIEN HEB JE NOG OPMERKINGEN OVER DE VRAGENLIJST OF OVER DIT ONDERZOEK IN HET ALGEMEEN. HIERONDER KUN JE EVENTUEEL JE OPMERKINGEN KWIJLT:

HARTELIJK BEDANKT VOOR HET MEEWERKEN AAN DIT ONDERZOEK.

BIJLAGE 2bOverige tabellen behorend bij ingevulde vragenlijstRespons naar deelnemende school

Naam school	Aantal	Perc.
Lorentz	104	16
Presikhaaf	119	18
Sonsbeek AVO	27	4
Chr. Lyceum	68	11
Sted. Gymnasium	29	5
Maarten v. Rossum	64	10
IJsseloord	71	11
Groot Gelre	55	9
Sonsbeek MBO	109	17
onbekend	1	-
Totaal	647	101

Respons naar opleiding

Opleiding	Aantal	Perc.
LBO	135	21
MAVO	90	14
MBO	164	25
Brugklas MAVO/HAVO	50	8
HAVO	62	10
Brugklas HAVO/VWO	27	4
VWO	119	18
Totaal	647	100

Respons naar leerjaar

Leerjaar	Aantal	Perc.
1e leerjaar	150	23
2e leerjaar	148	23
3e leerjaar	148	23
4e leerjaar	105	16
5e leerjaar	60	9
6e leerjaar	36	6
Totaal	647	100

Vraag 1. Hoe oud ben je?

Leeftijd	Aantal	Perc.
11 jaar	1	-
12 jaar	35	5
13 jaar	76	12
14 jaar	90	14
15 jaar	85	13
16 jaar	97	15
17 jaar	104	16
18 jaar	57	9
19 jaar	42	7
20 jaar	39	6
ouder dan 20 jaar	18	3
onbekend	3	1
Totaal	647	101

Vraag 3a. Waar woon je (woonplaats)?

Woonplaats	Aantal	Perc.
Arnhem	351	54
Velp	48	7
Westervoort	46	7
Elst	23	4
Huissen	22	3
Rheden	18	3
Zevenaar	15	2
Oosterbeek	13	2
Dieren	13	2
Duiven	9	1
Rest regio	54	8
Nijmegen	2	-
Rest Gelderland	26	4
Rest Nederland	1	-
onbekend	6	1
Totaal	647	98

Vraag 3b. In welke straat woon je?

Wijk	Aantal	Perc.
niet uit Arnhem/onbekend	319	49
Presikhaaf	52	8
Elderveld	48	7
De Laar	40	6
Malburgen O.	33	5
Velperweg	29	5
Klarendal	26	4
Geitenkamp	25	4
Arnhem N.-W.	13	2
Malburgen Z.-O.	12	2
Arnh. Broek	9	1
Rijkerswoerd	9	1
Oude Stad	6	1
Alteveer/Cranevelt	6	1
Arnhem West	6	1
Malburgen W.	6	1
Elden	4	1
Oost Oude Stad	3	1
Schaarsbergen	1	-
Totaal	647	100

Vraag 6. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar zo'n voorstelling geweest? (theater)

Aantal keren	Aantal	Perc.
1 x	66	10
2 x	58	9
3 x	25	4
4 x	10	2
5 x	5	1
6 x	6	1
meer dan 6 x	15	2
n.v.t.: nooit geweest	218	34
n.v.t.: afgelopen jaar niet geweest	226	35
onbekend	18	3
Totaal	647	101

Vraag 16. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar een muziekkuitvoering of concert geweest? (muziek)

Aantal keren	Aantal	Perc.
1 x	113	18
2 x	73	11
3 x	25	4
4 x	15	2
5 x	12	2
6 x	13	2
meer dan 6 x	25	4
n.v.t.: nooit geweest	200	31
n.v.t.: afgelopen jaar niet geweest	166	26
onbekend	5	1
Totaal	647	101

Vraag 26. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar zo'n voorstelling geweest? (muziektheater)

Aantal keren	Aantal	Perc.
1 x	73	11
2 x	22	3
3 x	9	1
4 x	3	1
5 x	1	-
n.v.t.: nooit geweest	419	65
n.v.t.: afgelopen jaar niet geweest	120	19
Totaal	647	100

Vraag 36. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar naar zo'n voorstelling geweest? (dans)

Aantal keren	Aantal	Perc.
1 x	25	4
2 x	18	3
3 x	3	1
4 x	2	-
5 x	3	1
6 x	1	-
meer dan 6 x	1	-
n.v.t.:nooit geweest	501	77
n.v.t.:afgelopen jaar niet geweest	87	13
onbekend	6	1
Totaal	647	100

Vraag 46. Hoe vaak ben je het afgelopen jaar geweest? (beeldende kunst)

Aantal keren	Aantal	Perc.
1 x	63	10
2 x	47	7
3 x	43	7
4 x	15	2
5 x	6	1
6 x	9	1
meer dan 6 x	17	3
n.v.t.:nooit geweest	190	29
n.v.t.:afgelopen jaar niet geweest	244	38
onbekend	13	2
Totaal	647	100

Vraag 7. Waar (in welke stad of dorp) waren de voorstellingen? (theater)
 (laatste drie keer invullen)

Plaats	Aantal
Arnhem	234
Velp	4
Westervoort	4
Elst	3
Rheden	4
Zevenaar	6
Oosterbeek	2
Dieren	15
Duiven	1
rest regio	5
Nijmegen	17
rest Gelderland	14
Amsterdam	25
Den Haag	1
Utrecht	2
rest Nederland	13
buitenland	6
onbekend/n.v.t	1585
Totaal	1941

Vraag 17. Waar (in welke stad of dorp) was dat? (muziek)
 (laatste drie keer invullen)

Plaats	Aantal
Arnhem	205
Velp	6
Westervoort	4
Elst	1
Huissen	4
Rheden	2
Zevenaar	10
Oosterbeek	8
Dieren	19
Duiven	1
rest regio	10
Nijmegen	24
rest Gelderland	34
Amsterdam	18
Den Haag	9
Rotterdam	61
Utrecht	11
rest Nederland	51
buitenland	24
onbekend/n.v.t	1439
Totaal	1941

Vraag 27. Waar (in welke stad of dorp) waren de voorstellingen? (muziektheater)
 (laatste drie keer invullen)

Plaats	Aantal
Arnhem	76
Velp	7
Westervoort	1
Huissen	1
Rheden	3
Zevenaar	4
Dieren	4
Duiven	2
rest regio	2
Nijmegen	4
rest Gelderland	10
Amsterdam	22
Den Haag	1
Utrecht	1
rest Nederland	5
buitenland	6
onbekend/n.v.t.	1792
Totaal	1941

Vraag 37. Waar (in welke stad of dorp) waren de voorstellingen? (dans)
 (laatste drie keer invullen)

Plaats	Aantal
Arnhem	51
Westervoort	2
Elst	5
Dieren	3
Duiven	1
rest regio	6
Nijmegen	6
rest Gelderland	8
Amsterdam	5
Utrecht	1
rest Nederland	5
buitenland	2
onbekend/n.v.t.	1846
Totaal	1941

Vraag 47. Waar (in welke stad of dorp) waren de musea, etc? (beeldende kunst)
(laatste drie keer invullen)

Plaats	Aantal
Arnhem	176
Velp	5
Elst	2
Zevenaar	2
Oosterbeek	7
rest regio	7
Nijmegen	12
rest Gelderland	25
Amsterdam	78
Den Haag	5
Rotterdam	9
Utrecht	5
rest Nederland	18
buitenland	77
onbekend/n.v.t.	1513
Totaal	1941

Bijlage 3Deelnemers naar school, leerjaar en type onderwijs

Naam School	type onderwijs	leerjaar					
		1	2	3	4	5	6
<u>AVO/VWO</u>							
Lorentz S.G.	MAVO			21			
	HAVO				13		
	HAVO/VWO		27				
	VWO		17			25	
Tot. 5 klassen, 104 leerlingen							
S.G.Presikhaaf	MAVO/HAVO	50					
	MAVO		21				
	HAVO			27		22	
Tot. 5 klassen, 119 leerlingen							
Sonsbeek S.G.	MAVO				15	12	
Tot. 2 klassen, 27 leerlingen							
Chr. Lyceum	MAVO				21		
	VWO			21		26	
Tot. 3 klassen, 69 leerlingen							
Sted. Gymnasium	VWO	14			5	10	
Tot. 3 klassen, 29 leerlingen							
school onbekend						1	
Tot. AVO/VWO Tot. 18 klassen, 348 leerlingen		64	65	69	54	60	36
<u>LBO</u>							
Maarten v. Rossum S.G.			25	11	28		
Tot. 4 klassen, 64 leerlingen							
S.G. IJsseloord		21		27	23		
Tot. 3 klassen, 71 leerlingen							
Tot. LBO Tot. 7 klassen, 135 leerlingen		21	25	38	51		
<u>MBO</u>							
Groot Gelre		19	15	21			
Tot. 3 klassen, 55 leerlingen							
Sonsbeek S.G. (MEAO,AW)		46	43	20			
Tot. 6 "klassen", 109 leerlingen							
Tot. MBO Tot. 9 klassen, 164 leerlingen		65	58	41			
Totaal alle scholen		150	148	148	105	60	36

BIJLAGE 4 Gebruik van kulturele voorzieningen, per voorziening naar leeftijd (%) - Arnhem in vergelijking met landelijke cijfers

Leeftijd	Museum	Bios- koop	Galerie (16 jr eo)	Toneel	Pop Jazz conc. concert	Klas- sieke concert	Beroeps- toneel	Film- huis	Kaba- ret	Opera (-rette)	Ballet	Panto- mime
<u>Arnhem</u>												
6-15	54	54	-	26	10	8	10	10	1	0	3	2
16-25	40	75	19	16	36	12	9	11	8	2	2	2
26-39	57	57	26	26	34	16	19	21	16	5	11	3
40-64	46	31	24	18	10	19	14	5	9	10	8	1
65+	42	8	19	14	3	21	9	1	8	11	3	2
totaal	48	44	23	20	20	16	13	10	9	6	6	2
<u>100.000 plus</u>												
6-15	60	61	-	29	12	9	15	9	3	1	11	4
16-25	47	86	27	31	45	13	19	19	19	2	8	2
26-39	45	60	31	25	30	16	18	14	16	5	8	3
40-64	39	28	25	20	11	19	14	3	13	9	4	1
65+	32	10	19	17	5	21	12	1	8	12	5	0
totaal	44	49	23	24	22	16	16	10	13	6	7	2
<u>4 grote steden</u>												
6-15	60	72	-	37	12	10	18	14	4	2	10	8
16-25	53	89	25	32	58	16	21	17	17	6	9	3
26-39	53	70	34	35	41	23	28	18	21	8	14	2
40-64	45	39	29	25	15	23	20	5	17	13	9	3
65+	37	18	18	16	4	22	13	3	8	7	7	1
totaal	48	55	25	28	27	20	20	11	15	8	10	3
<u>landelijk</u>												
6-15	53	52	-	27	12	7	9	9	3	1	7	3
16-25	38	81	20	24	44	8	13	11	12	2	5	2
26-39	41	52	23	25	28	12	15	8	15	4	6	2
40-64	38	28	23	24	13	17	15	3	12	9	4	1
65+	27	9	15	17	3	15	9	1	6	8	4	1
totaal	39	44	18	24	21	13	13	6	11	5	5	2

BIJLAGE 5Geraadpleegde literatuur (1985-1992)

1. Cultuurdeelname in Nederland, H. Ganzeboom, v. Gorcum, mei 1990.
2. Cultuurparticipatie: balans van beleid en onderzoek, T. Bevers in Kunsten en Educatie, 1990-1.
- 3a. Cultuurparticipatie in Dordrecht, Gemeente Dordrecht, augustus 1987.
- 3b. Cultuurparticipatie in de Regio Dordrecht - een onderzoek naar de passieve en actieve deelname aan cultuur door de inwoners van de regio Dordrecht, Bureau O&S Gemeente Dordrecht, november 1990.
4. Daar ga je toch niet heen? - Een oriënterende studie over jongeren en de gevestigde kunst, M. de Waal, Raad voor het Jeugdbeleid, april 1989.
5. Deelname aan podiumkunsten via de podia, de media en actieve beoefening - Substitutie of leereffecten?, Proefschrift I. Maas, 1990.
6. Jeugd als publiek - Cultuurdeelname van jongeren in Nederland, februari 1991, Universiteit van Amsterdam.
7. Kwartaalbericht 89-4, Gemeente Arnhem, Afd. Onderzoek en Statistiek, januari 1990.
8. Meanders - Meer cultuur en anders, Beleidsnota Cultuur Gemeente Arnhem, Dienst cultuur, Educatie en Sport, augustus 1991.
9. Podiumkunsten en Publiek, I. Maas e.a., W.V.C., november 1990.
10. De samenwerking tussen voortgezet onderwijs en culturele instellingen, F. Haanstra e.a., St. Centrum voor Onderwijsonderzoek van de Universiteit van Amsterdam, mei 1988.
11. Schouwburgpas - Analyse 1990/1991, Gemeente Arnhem, Hoofdafdeling Beleid en Onderzoek, november 1991.
12. Sociaal-culturele berichten, 1991-4, C.B.S.
13. Statistisch Jaarboek 1989/1990 en 1990/1991, Gemeente Arnhem, Hoofdafdeling Beleid en Onderzoek.
14. De steunfunctie kunstzinnige vorming in de Provincie Gelderland, F. Haanstra e.a., St. Centrum voor Onderwijsonderzoek van de Universiteit van Amsterdam, februari 1992.